

Evropská
komise

[ZIMA 2012 ▶ Č. 44]

panorama

inforegio

▶ Inteligentní specializace

Motor budoucího hospodářského
růstu v evropských regionech

- ▶ **Polský pokrok:**
pokračující úspěch EU
- ▶ **Vyhodnocení upozorňuje na**
úspěchy Fondu soudržnosti
- ▶ **Regionální politika inspirující**
země na celém světě

Regionální
a městskou
politiku

▶4

▶ ÚVODNÍK 3

Komisař Johannes Hahn

▶ ROZHOVOR POLSKÝ POKROK 4-7

Elżbieta Bieńkowska – ministryně
pro místní rozvoj, Polsko

▶ TÉMA 8-13

INTELIGENTNÍ SPECIALIZACE – MOTOR BUDOUCÍHO HOSPODÁŘSKÉHO RŮSTU V EVROPE

▶ PRŮZKUM EUROBAROMETR – KVALITA ŽIVOTA V REGIONECH VYSOKÁ NAVZDORY NEPŘÍZNIVÉMU EKONOMICKÉMU VÝVOJI 14-17

▶ INOVACE V REGIONÁLNÍM ROZVOJI A ROZVOJI MĚST – CENY REGIOSTARS 2014 18

▶ EVROPA V MÉM REGIONU FOTO SOUTĚŽ 19-21

▶ JAK TO VIDÍTE VY 22-29

Politika soudržnosti z pohledu států a regionů

▶ EVROPSKÁ REGIONÁLNÍ POLITIKA – ZDROJ INSPIRACE PRO ZEMĚ MIMO EU 30-31

▶ PŘÍKLADY PROJEKTŮ 32-35

Příklady projektů z Itálie a Spojeného království
a projektů Evropské územní spolupráce z programu
Střední Evropa a z programu nadnárodní spolupráce
Jihovýchodní Evropa

▶ VYHODNOCENÍ FONDU SOUDRŽNOSTI 36-37

▶ PRŮKOPNÍCI SPOLUPRÁCE – OSLAVA EVROPSKÉHO DNE SPOLUPRÁCE NA VÍCE NEŽ 280 AKCÍCH 38-39

▶ PŘIPRAVOVANÉ AKCE 40

▶8

▶22

▶38

Fotografie (strany):

Obálka: © Shutterstock

Strany 3, 9, 10, 11, 12, 15, 17, 19, 20, 21, 31, 38, 39: © Evropská komise

Strany 5-7: © Ministerstvo pro místní rozvoj, Polsko

Strana 6: © GAZ-SYSTEM S.A.

Strany 10, 13, 14, 16, 35: © Shutterstock

Strana 11: © Junta de Castilla y León

Strana 19: © Boyan Ivanov, Marek Babula, Simeon Mitkov,

Cristina Dumitru Tabacaru

Strana 23: © Ministerstvo hospodářství a zaměstnanosti, Portugalsko

Strany 24, 34: © Ministerstvo pro místní rozvoj a cestovní ruch, Rumunsko

Strana 26: © Fraunhofer ISIT, Itzehohe

Strana 27: © Ministerstvo pro záležitosti venkova a životního prostředí,

Badensko-Württembersko

Strana 29: © Regionální ministerstvo hospodářství, inovací,

vědy a zaměstnanosti, vláda Andalusie

Strana 32: © EU-Projekt Trolley

Strana 33: © Simone Cugi, Regione Autonoma della Sardegna

Strana 36: © Ministerstvo hospodářství a zaměstnanosti, Portugalsko

Tento časopis se tiskne v angličtině, francouzštině a němčině na recyklovaném papíře. Je k dispozici on-line ve 21 jazycích na http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_cs.cfm

Názory vyjádřené v této publikaci představují názory autora a nutně neodrážejí stanoviska Evropské komise.

▶ ÚVODNÍK

Johannes Hahn

*Člen Evropské komise,
který má na starosti regionální politiku*

Od doby, kdy jsme museli přesvědčovat kritiky o významu politiky soudržnosti pro dosažení hospodářského růstu, jsme již urazili notný kus cesty. Politika soudržnosti je v současnosti ústředním tématem evropské agendy a rozpočtových vyjednávání. Je chápána jako politika strategických investic, obranný mechanismus, který Evropu chrání proti hospodářské krizi, a způsob, jak zajistit růst ekonomiky v budoucnu.

Úspěchu jsme mohli dosáhnout jen díky cílenější a selektivnější investiční strategii. Naším cílem je pomoci regionům nalézt uplatnění na globálním trhu v oblasti průmyslu a technologií, a proto jim nabízíme vhodné nástroje a pomoc institucí i odborníků. Podrobněji se tímto tématem zabývá článek o **inteligentní specializaci**. Tento přístup pomůže regionům rozpoznat, jaký je jejich skutečný potenciál k inovacím, a zaměřit své průmyslové struktury na nově vznikající odvětví a mezinárodní trhy.

Inteligentní specializace je inovační strategie pro regionální ekonomickou transformaci a nyní představuje klíčovou součást evropského úsilí zaměřeného na pomoc regionům při hledání cesty z recese. Předpokládá, že si region na základě vlastních silných stránek a mezinárodní specializace vybere určitý omezený počet priorit. Strategie vyžaduje, aby podpora a investiční akce nebyly fragmentovány a aby se strukturální fondy soustředily na omezený počet priorit, konkrétně na ty, které mají největší rozvojový potenciál. Příprava výzkumných a inovačních strategií na základě koncepce inteligentní specializace bude samozřejmě od roku 2014 jednou z podmínek přístupu k strukturálním fondům.

Nové vyvážení kombinace investic

Klasický přístup k investicím se již přežil. Nyní klademe důraz na tematické investice, určení priorit ve strategických oblastech a vytvoření takové kombinace investic, jaká je pro potřeby každého regionu nejvhodnější. V některých zemích se příliš investuje do infrastruktury, zatímco investice do malých a středních podniků a zaměstnanosti nejsou dostatečné. Účelem přestavby programu je změna vyvážení, protože bez určitého kritického množství investic nebude mít naše snaha skutečný dopad a nedojde k potřebné změně. Během posledních tří let bylo v rámci změn programů mezi investičními tématy investováno asi 20 miliard EUR. Díky snížení požadavku na vnitrostátní spolufinancování a zvýšení maximální úrovně spolufinancování v „programových státech“ až na 95 % se nám podařilo uvolnit dalších 14,5 miliardy EUR.

Podstatné jsou výsledky

Stále větší důraz klademe na výsledky, výkony a hodnotu, kterou daňoví poplatníci za vynaložené prostředky získávají. **Vyhodnocení** regionálních investic prováděných v období 2000–2006 (viz strana 36) ukazuje, že jasně definované cíle a strategie a řádně prováděné analýzy nákladů a přínosů mohou být velkým přínosem a významně přispět k nasměrování investic tam, kde jsou opravdu potřeba. Je jasné, že do programů potřebujeme integrovat větší počet milníků a kvantifikovatelných cílů, abychom mohli hodnotit jejich pokrok.

Máme k dispozici zajímavé výsledky z posledního průzkumu **Eurobarometr**, podle nichž i navzdory všeobecně ponuré náladě a hospodářské situaci mají Evropané obecně velmi pozitivní postoj ke kvalitě života ve svém regionu.

► POLSKÝ POKROK

REGIONÁLNÍ FONDY POMÁHAJÍ ZEMI K RŮSTU A MODERNIZACI

Panorama hovoří s Elżbietou Bieńkowskou, polskou ministryní pro místní rozvoj, která tento post zastává již pět let. Polsko je v současnosti největším příjemcem prostředků ze strukturálních fondů EU a tento fakt se promítl také do regionálního růstu a zvýšení investic v této oblasti.

► Od přistoupení k Evropské unii v roce 2004 dosáhlo Polsko významného pokroku, především v rozvoji infrastruktury. Došlo i ke značnému růstu HDP. Jak vnímáte vývoj Polska v tomto období? Vy? Na co jste nejvíce hrdá?

Polsko je stále ve výstavbě. Většina našich výdajů plyne samozřejmě do infrastruktury, například do silničních staveb, budování letišť a nádraží. Bez této práce bychom o modernizaci země nemohli vůbec hovořit. V regionech, do kterých je obtížné se dostat, nové firmy vznikají nebudou. Také se nám podařilo vyřídit dlouhodobě nedostatečně řešené problémy s dalšími infrastrukturními pracemi, k čemuž jsme se zavázali ve Smlouvě o přistoupení k EU. Na venkově instalujeme kanalizaci a zlepšujeme vodovodní síť. Stavíme a dále budeme stavět čističky odpadních vod. Pokud jde o ochranu životního prostředí, je Polsko úplně jinou zemí než před 10 lety. Také jsme dosáhli významného pokroku v oblasti inovací. Dostáváme granty na výzkum a vývoj. Ústavy poskytující vyšší vzdělání se staly třetím největším příjemcem prostředků z fondů EU a jsou dnes vybaveny dílnami a laboratořemi světové úrovně. Evropské fondy pomáhají stimulovat hospodářský růst a vytvářet nová pracovní místa.

► Jaké jsou základní silné stránky polských regionů a jak mohou přispět k hospodářskému růstu země?

Každý region je jiný. Na Ministerstvu pro místní rozvoj navrhujeme využívat prostředky EU k podpoře celé řady vybraných oblastí, které podporují jedinečnost jednotlivých regionů. Polské regiony zatím využívají evropské fondy

mimořádně úspěšně. Z našich téměř 17 miliard EUR, které jsou nám k dispozici v rámci regionálních operačních programů, bylo již vyčerpáno 82 %. Nikdo nepochybuje o tom, že hospodářský úspěch celé země závisí na úspěšnosti jejich jednotlivých regionů.

► Jak zlepšily investice prováděné v rámci politiky soudržnosti rozvojový potenciál polských regionů? Jaké konkrétní výsledky přinesly občanům?

Nejdůležitějším efektem je vytvoření 250 000 nových pracovních míst. 140 000 pracovních míst přitom vzniklo v podnicích založených lidmi, které byli nezaměstnaní. Evropské fondy rovněž pomohly více než 23 000 podnikům. Dále proběhla modernizace téměř 2 000 laboratoří a výzkumných středisek. Zajistili jsme přístup k širokopásmovému internetu. Především ve venkovských oblastech jsme podpořili 3 500 mateřských školek, které navštěvuje 110 000 dětí. Cestující, kteří používají městskou hromadnou dopravu, si také určitě všimli zlepšení – v mnoha městech byly prostředky EU využity k nákupu nových tramvají a autobusů. Stále více lidí si uvědomuje, kolik pozitivních změn v zemi díky evropským fondům probíhá a jak tyto prostředky usnadňují jejich každodenní život. Vidí totiž kolem sebe, jaké účinky projekty EU mají.

► HDP na hlavu v Mazowieckém vojvodství (kolem Varšavy) se nyní blíží hodnotě celé EU. Tento region již proto nebude mít nárok na programy zaměřené na méně rozvinuté oblasti. Jak se podařilo takového výsledku dosáhnout? Budou se v příštím programovém období prostředky používat jinak?

Nesmíme zapomínat, že o dobré výsledky tohoto regionu jako celku se do značné míry zasloužilo hlavní město Varšava. Mazowiecké vojvodství je první polský region, který v HDP na hlavu překročil hranici 75 % pro regiony EU. Polsko tak bude

Elżbieta Bieńkowska
Ministryně pro místnı rozvoj, Polsko

„Nikdo nepochybuje o tom, že hospodářský úspěch celé země závisí na úspěšnosti jejích jednotlivých regionů.“

poprvé využívat podporu určenou pro dvě různé kategorie regionů. V následujícím programovém období plánujeme, že větší část regionálního programu pro Mazowiecké vojvodství (asi 60 %) bude financováno z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). Regionálně spravovaný podíl Evropského sociálního fondu bude stejný jako v jiných regionech. Zbývající prostředky z EFRR (asi 40 %) a ESF (asi 25 %) budou vyhrazeny speciálně pro použití v samostatných projektech či speciálních opatřeních v rámci národních programů.

► **Operační program „Infrastruktura a životní prostředí“, jehož rozpočet dosahuje výše téměř 30 miliard EUR, je v historii strukturálních fondů vůbec největší. Jaké výhody a nevýhody takový rozsáhlý program má? Předpokládáte pro příští programové období větší počet autonomních národních programů?**

Největší příliv prostředků EU do Polska bude probíhat v rámci programu „Infrastruktura a životní prostředí“. V současné době je v tomto programu spolufinancováno více než 1 800 projektů implementovaných v celém Polsku. Čistá voda, nová kulturní střediska, moderní instituce poskytující vyšší vzdělání, lépe vybavené nemocnice a bezpečnější silnice – to jsou jen příklady výsledků práce odvedené v rámci programu „Infrastruktura

a životní prostředí“. Díky mnoha rozmanitým investicím naplnujeme specifické potřeby a řešíme konkrétní problémy lidí v celé zemi. Předpokládáme, že program bude pokračovat i v příštím programovém období. Zaměří se primárně na záležitosti ochrany životního prostředí, boje proti změně klimatu a adaptaci na tuto změnu, stejně jako na dopravu a bezpečnost v oblasti energetiky.

► **Program „Rozvoj východního Polska“ pokrývá pět regionů. Vnímáte tyto programy zahrnující více regionů pozitivně?**

Program „Rozvoj východního Polska“ poskytuje podporu investic, které mají pro rozvoj této oblasti největší význam. Pro tento program jsme vyčlenili přibližně 11 miliard zlotých. Prostředky EU se využívají pro zakládání technologických parků, profesních inkubátorů a středisek služeb pro investory. Všechny tyto projekty pomáhají podnikatelům provozovat jejich podniky. Díky novým obchvatům se dálková doprava odvádí z center měst. Financováno bude celkově téměř 20 nových obchvatů a stovky kilometrů silnic ve východním Polsku. Značný přínos má program také pro instituce poskytující vyšší vzdělávání ve východním Polsku. Téměř 100 000 studentů využívá novou infrastrukturu

Stavba nového úseku dálnice A1

Plynovod Włocławek-Gdynia

„ Stále více lidí si uvědomuje, kolik pozitivních změn v zemi díky evropským fondům probíhá a jak tyto prostředky usnadňují jejich každodenní život. Vidí totiž kolem sebe, jaké účinky projekty EU mají. “

vyššího vzdělávání. Domnívám se, že tyto regiony na východě Polska budou potřebovat finance z EU i nadále. Na ministerstvu připravujeme návrh nového programu pro východní Polsko pro období 2014 až 2020. Tyto regiony však budou získávat prostředky i z národních programů a budou spravovat také své vlastní regionální operační programy.

► Bude úloha, kterou regiony hrají, v příštím programovém období nabývat na významu?

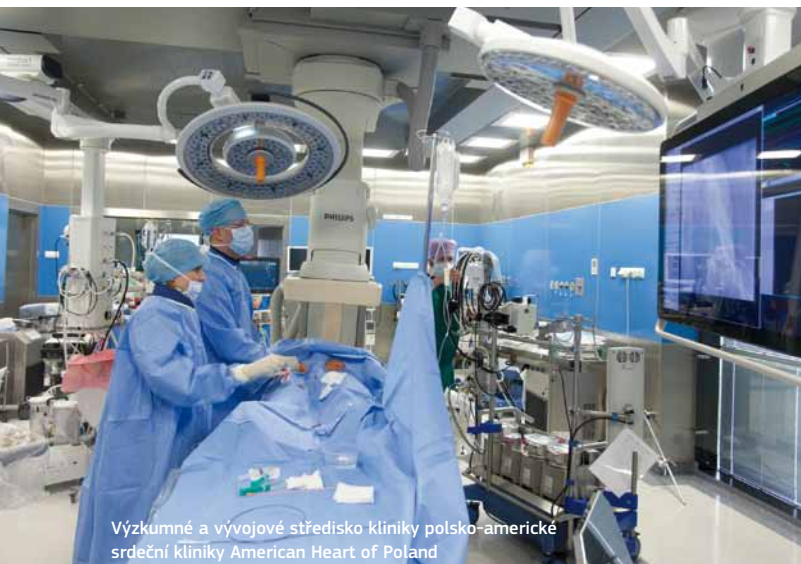
Úloha regionů bude v příštím programovém období určitě nabývat na významu. Regiony budou mít bezpochyby k dispozici více prostředků. Do značné míry budou o přesném určení prostředků EU rozhodovat regionální samosprávné orgány. Pro nové programové období připravuje Ministerstvo pro místní rozvoj pouze obecné pokyny.

► Jaké jsou klíčové priority pro programové období 2014–2020?

V programovém období 2014–2020 dojde ke změně politiky soudržnosti v tom smyslu, že podpory se dočkají investice, které mají na ekonomiku největší multiplikační efekt. V souladu s cíli strategie Evropa 2020 předpokládáme značný

Filmové studio Alvernia

Výzkumné a vývojové středisko kliniky polsko-americké srdeční kliniky American Heart of Poland

Nové autobusy v Białystoku

nárůst výdajů na vědecký výzkum, technologický rozvoj, inovace a podnikání. Význam nízkouhlíkového hospodářství bude také mnohem větší. Regionální samospráva bude mít k dispozici více prostředků než nyní. Větší podpora bude poskytována lidem, kteří zakládají firmy, a na opatření určená k lepšímu vyvážení práce a ostatních aspektů života, například na zakládání školek na pracovišti a na využívání práce na dálku. Největší podíl bude i nadále zaujímat rozvoj udržitelné dopravy. Budou k dispozici prostředky na rozvoj infrastruktury a silniční a železniční spojení, stejně jako pro investice na ochranu životního prostředí a energetiku, zejména pro „zelenou“ energii.

► **Polsko bude do června 2013 předsedat Visegrádské skupině. Co to znamená a jaký dopad bude mít tato skutečnost na budoucnost politiky soudržnosti?**

Předsednictví Visegrádské skupiny jsme se ujali 1. července 2012 a tato funkce nám náleží na dobu jednoho roku. Naše předsednictví přichází v klíčovém období, kdy dochází k finalizaci vyjednávání o budoucí podobě rozpočtu EU. Ve spolupráci s Českou republikou, Slovenskem a Maďarskem, a dále také se Slovinskem, jsme dosáhli společného stanoviska V4 k politice soudržnosti na období 2014 až 2020. 12. října přijali ministři z těchto zemí v Katovicích společnou deklaraci

o nejdůležitějších otázkách spojených s procesem vyjednávání o budoucí politice soudržnosti. Naším cílem je zachovat politiku soudržnosti jako rozvojovou politiku, ze které těží všechny členské státy a regiony EU a která má pozitivní vliv na pracovní trh a na růst, schopnost inovovat a na konkurenceschopnost evropského hospodářství. Tato společná deklarace představuje významný příspěvek k debatě o EU. Předkládá společné stanovisko zemí z naší části Evropy ohledně budoucí podoby a zásad fungování politiky soudržnosti v novém programovém období.

► **DALŠÍ INFORMACE**

http://www.mrr.gov.pl/ENGLISH/Strony/main_mrr_eng.aspx

▶ INTELIGENTNÍ SPECIALIZACE

▶ MOTOR BUDOUCÍHO HOSPODÁŘSKÉHO RŮSTU V EVROPE

Klíčovou součástí evropského úsilí zaměřeného na pomoc členským státům a regionům při hledání cesty z recese představuje „inteligentní specializace“, neboli inovační strategie pro regionální ekonomickou transformaci.

Současná hospodářská krize ukázala, že je nezbytné dosáhnout nové rovnováhy financí veřejného sektoru na národní, regionální i místní úrovni. Obezřetnost při utrácení veřejných prostředků by neměla vést k umenšování investic do lidského kapitálu, inovací a výzkumu, protože jde o základní prvky, které mohou stimulovat návrat k růstu.

Inovace jsou jednou z klíčových priorit předběžného návrhu reformované regionální politiky na období 2014 až 2020, protože právě inovace jsou zásadně důležité pro zajištění tolik potřebné stimulace hospodářského růstu, a tím i většího počtu a kvality pracovních míst.

V rámci hledání cesty z recese a překonání hospodářské krize však nemají všechny investice do výzkumu a inovací stejný účinek, pokud jde o podporu růstu. Ne všechny členské státy a regiony mohou excelovat ve všech vědeckých oborech a oblastech inovací – ale každá země a každý region má potenciál vyniknout v určitém oboru. Ne všechny země a regiony mají potřebné kritické množství podniků a vědomostních institucí či dostatečný sociální kapitál, aby v nich mohla probíhat účinná spolupráce těchto hybatelů inovací a aby mohly uspět v globální soutěži o podíly na trhu či vytváření nových trhů. A v době obezřetného nakládání s veřejnými zdroji také není možné financovat všechny slibné projekty v oblasti výzkumu a inovací.

Inteligentní specializace je cesta vpřed. Představuje hospodářský růst spojený s uvážlivým utrácením veřejných prostředků. Tento přístup se občas označuje jako „growthsterity“ (z angl. „growth“ – růst, „austerity“ – úspornost). Inteligentní specializace je proto klíčovou akcí v rámci vlajkové iniciativy „Unie pro inovace“ strategie Evropa 2020, jež má vést k inteligentnímu a udržitelnému růstu podporujícím začlenění.

Inteligentní specializace předpokládá, že si členský stát nebo region vybere omezený počet priorit na základě vlastních silných stránek a komparativních výhod a též podle toho, v čem má nejvyšší potenciál dosáhnout trvalých účinků. Tento přístup pomůže regionům objevit, kde mají skutečný potenciál k inovacím, a zaměřit své průmyslové a vědomostní struktury na nově vznikající odvětví průmyslu a služeb a na mezinárodní trhy. Cílem inteligentní specializace je transformovat hospodářství směrem k vyšší přidané hodnotě a většímu množství konkurenčních aktivit.

„**Výzkum představuje přeměnu peněžních prostředků na vědomosti. Inovace představují přeměnu vědomostí na peněžní prostředky.**“

Geoffrey Nicholson – 3M (společnost 3M se umístila na 3. místě ve studii „The Global Innovation 1000“ za rok 2012 vypracované společností Booz & Company, přestože obsadila až 86. místo, pokud jde o náklady na výzkum a vývoj)

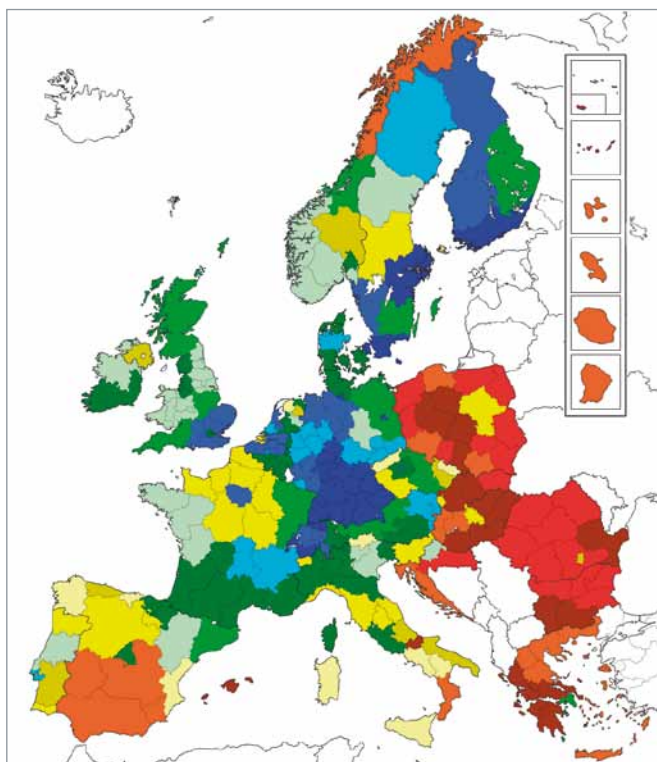
Inteligentní specializace je přístup, který nyní Evropská komise začleňuje do svých programů politiky soudržnosti. Příprava výzkumných a inovačních strategií na základě koncepce inteligentní specializace bude od roku 2014 jednou z podmínek přístupu k strukturálním fondům.

Co je inteligentní specializace?

Zjednodušeně řečeno, inteligentní specializace spočívá v politice výzkumu a inovací nové generace, politice, která překračuje klasické investice do výzkumu a technologií, a obecně v budování inovačních kapacit. Strategie inteligentní specializace se od obvyklé strategie inovací liší v následujících bodech:

- Její důkazní základna nebere v úvahu pouze obvyklou problematiku výzkumu a dovedností, ale zabývá se všemi aktivy, mezi něž patří např. geografická lokalita, struktura

► Výsledková tabule regionálních inovací 2012

■ VŮDCE – VYŠŠÍ	■ NÁSLEDOVNÍK – STŘEDNÍ	■ MÍRNÝ – NIŽŠÍ
■ VŮDCE – STŘEDNÍ	■ NÁSLEDOVNÍK – NIŽŠÍ	■ SKROMNÝ – VYŠŠÍ
■ VŮDCE – NIŽŠÍ	■ MÍRNÝ – VYŠŠÍ	■ SKROMNÝ – STŘEDNÍ
■ NÁSLEDOVNÍK – VYŠŠÍ	■ MÍRNÝ – STŘEDNÍ	■ SKROMNÝ – NIŽŠÍ

► DALŠÍ INFORMACE

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/index_cs.htm

obyvatelstva, klima, přírodní zdroje a problematika na poptávkové straně, např. potřeby společnosti, potenciální zákazníci, inovace veřejného sektoru. Pomáhá státu nebo regionu spojit jedinečné lokální know-how a produktivní kapacitu do nových kombinací a inovací.

- Inteligentní specializace nepředstavuje rozhodování ve směru shora dolů, ale vyvíjí a implementuje se v procesu podnikatelského objevování, se zapojením klíčových aktérů do vedení ve vzájemné spolupráci.
- Vyznačuje se globálním náhledem na potenciální konkurenční výhody, trhy a potenciál pro spolupráci s inovátory nad rámec geografických hranic.
- Nesoustředí se na produkci nových vědomostí všude, ale vyzdvihuje využívání stávajících vědomostí a technologií k inovacím ve všech možných podobách, včetně mimo jiné organizačních, marketingových, uživatelských a společenských inovací.
- Spočívá v určení priorit v dobách nedostačujících prostředků a v zaměření investic na komparativní výhodu v zájmu akumulace kritického množství. Snaží se tak dosahovat excelence na základě odlišení státu či regionu od ostatních.

- Inteligentní specializace nemá vybírat ty nejlepší, myšleno segmenty či technologie, ale jde jí o vzájemné obohacování mezi segmenty a technologiemi. Pro některé regiony může být východiskem pro vytváření spojení mezi segmenty a přenos vědomostí, jak v rámci regionu, tak externě do ostatních regionů, vznik klastrů.

Jak připravovat strategie inteligentní specializace

Inteligentní specializace vyžaduje jasnou představu, jaké má země či region silné stránky a slabiny. K tomu je třeba přidat silné vedení a vizi, kterou budou aktéři inovací sdílet.

Klíčem k vyhledání oblastí, v nichž má určitý stát či region potenciál dosáhnout změny a vyšší konkurenceschopnosti, je „proces podnikatelského objevování“. Proces podnikatelského objevování spočívá ve vývoji kreativních řešení problémů na základě kombinace aktiv a nových partnerů, podstupování rizik, experimentování, vyhledávání nových nápadů v rámci hodnotového řetězce či zapojování do nových hodnotových řetězců. Důležité je také nikdy nezapomínat na to, co je konečným cílem inovací: uvádět na trh inovační řešení a přispívat tak k růstu a tvorbě nových pracovních míst.

Tento talent na vyhledávání nových příležitostí náleží samozřejmě především podnikům. Díky nim je možné odhalit, v produkci čeho je země úspěšná, a podle toho podpořit budoucí oblasti výzkumu a vývoje a inovací. Problém je, jak podniky do tohoto procesu utváření strategie zapojit.

„**Strategie inteligentní specializace se snaží upřednostňovat experimenty se stávajícími i novými oblastmi působení a měnit politiky v souladu s poznatky získanými z těchto experimentů. Inteligentní specializace vyžaduje účinnou a aktivní koordinaci zásahů prováděných na základě politik (např. kombinaci politik, sladění nástrojů politik, například politik klastrů) a umožnit tak strategickou koordinaci. Vyžaduje také, aby tvůrci politik, stejně jako různé zúčastněné strany, včetně podniků, měli dlouhodobější vize. Současně odráží naléhavou nutnost činit obtížná rozhodnutí v dobách složitých přechodů za nelehkých rozpočtových omezení.**“

OECD – Synthesis report on innovation driven growth in regions: the role of smart specialisation (syntetická zpráva o regionálním růstu taženém inovacemi: úloha inteligentní specializace), 2012

„Společná tvorba představuje přístup, který zapojuje občany, podniky a další klíčové příjemce veřejných služeb do procesu inovací mnohem příměji. Zaměřuje se nejen pouze na pochopení současných problémů, ale také na vytváření nové budoucnosti společně s lidmi, nikoli pro ně.“

Christian Bason – Ředitel dánské inovační jednotky MindLab

Problém také je, jak se vyhnout tomu, že bude vyslyšen pouze hlas zavedených aktérů a obvyklých klientů namísto mladých podnikatelů, malých a středních podniků, začínajících firem či dokonce neziskových organizací, které ovšem mohou mít v rukou klíč k dosažení „speciálnosti“. Spojování výrobních sektorů se službami může otevřít dveře zcela novým obchodním modelům a nové hospodářské dynamice státu či regionu.

V tomto procesu by měly hrát úlohu výzkumné organizace, univerzity, kreativní sektory, orgány veřejné správy i občanská společnost. Tyto subjekty budou společně nejlépe schopny objevovat oblasti, v nichž by mohl region pravděpodobně excelovat, což plyne z jejich současných schopností a produktivních aktiv. Kvantitativní průzkumy spokojenosti nemusí dostačovat, protože nabízejí pouze zpětný pohled a nikoli kreativní nápady pro budoucnost, což ovšem proces společného vytváření dokáže.

Situace v regionech

Posouzení regionální situace, které provedl institut ITPS, ukazuje, že pokud si regiony mají vytvořit globální perspektivu a výhledovou dimenzi, mívají s tím obecně problémy.

Je jasné, že se regiony musí do budoucnosti zaměřit na své potenciální silné stránky. A ty je třeba nahlížet nejen z národního či regionálního pohledu, ale z pohledu mezinárodního.

Regiony musí činit dobře promyšlená rozhodnutí vycházející z důkazů a nesmí finanční podporu rozpustit v příliš širokém záběru bez skutečného dopadu. V současné době jsou priority v regionech často příliš široké, a proto je jejich dopad rozředěný. Také se zdá, že se příliš soustředí na výrobní odvětví, nikoli na nově vznikající sektory a služby.

Opatření pro stimulaci poptávky a přístup na trh jsou využívána stále jen omezeně, což platí i pro podporu vytváření kapacit pro výzkum a inovace, zatímco stále přetrvává problém nedostačné koordinace mezi národní a regionální samosprávou.

PODPORA ZE STRANY PLATFORMY S3

Vývoj výzkumných a inovačních strategií pro inteligentní specializaci představuje náročný úkol, zejména v zemích, které nemají rozvinutou tradici tvorby politiky inovací se zapojením zúčastněných subjektů či zkušenosti s jejím prováděním a vyhodnocováním. Tyto strategie mohou znamenat výzvu i pro země s dobře fungujícími ekosystémy inovací, protože je třeba stanovovat priority a přijímat obtížná rozhodnutí. Komise proto vytvořila nástroje, které mají členským státům a regionům pomoci při rozvoji jejich individuálních strategií inteligentní specializace. Platforma inteligentní specializace (platforma S3), kterou hostuje Institut pro perspektivní technologické studie (IPTS – jeden ze sedmi institutů Společného výzkumného střediska EU) se aktivně zapojuje do vývoje koncepce inteligentní specializace a jejího dopadu na politiky. Nabízí poradenství, přístup k datům, vedení a metodickou podporu, příklady doporučených postupů a nástroje pro vzájemné učení se pro jednotlivé aktéry i odborníky. Do platformy S3 se v současné době zaregistrovalo více než 100 regionů a dva členské státy (Slovensko a Litva). Organizuje mimo jiné semináře, školení a odborný přezkum určené pro tvůrce politik, kteří pracují na vývoji výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci (RIS3).

► DALŠÍ INFORMACE

<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>

▶ ITÁLIE NA KŘIŽOVATCE

V září 2012 zorganizovala v Bari Evropská komise seminář zaměřený na inteligentní specializaci v italských regionech. Jeho cílem bylo šířit informace o koncepci inteligentní specializace a její implementaci mezi činiteli, kteří na národní a regionální úrovni přijímají rozhodnutí, mezi tvůrci strategií a orgány spravujícími prostředky EU. Seminář byl zaměřen na programové období 2014–2020.

Jednalo se o jeden ze série „startovních“ seminářů organizovaných v různých zemích EU pro stimulaci přechodu na inteligentní specializaci.

Akce v Bari představovala v mnoha směrech milník v tom, jak Itálie reaguje na cíle strategie Evropa 2020. Uznává se, že pouze společným úsilím je možné najít cestu ke zvýšení konkurenceschopnosti Itálie.

Itálie nyní stojí, podobně jako celá řada jiných zemí, na křižovatce. Obnova udržitelnosti veřejných financí, růstu a prosperity pro občany závisí na klíčových rozhodnutích, která se přijímají dnes. Pokud jde o procento HDP vynakládané na výzkum a inovace, jsou všechny italské regiony pod průměrem EU 27.

Během posledních deseti až patnácti let dosahovala země nižšího než průměrného růstu a její konkurenceschopnost klesala. Nyní se snaží provádět strukturální reformy, které mají za cíl ukončit období pomalého hospodářského růstu.

Inteligentní specializace by podle názoru některých měla v tomto úsilí působit jako katalyzátor.

Investice do inovací

Všude v Evropě existují dynamické regiony a kolem nich regiony a země, které čelí vážným problémům s konkurenceschopností a nízkou produktivitou.

„Inteligentní specializace je zvláště nezbytná v těchto časech hospodářské krize, kdy se dramaticky snižují výdaje z veřejného rozpočtu. Představuje nejlepší způsob (ne-li vůbec jediný způsob), jak optimalizovat přínos veřejných investic do výzkumu a inovací. Hlavní očekávaný dopad představuje růst a úspěch v těch sektorech, kde může být regionální ekonomika konkurenceschopná na globálních trzích, možná dokonce i změna (a modernizace) skladby regionální produkce. Hlavní potíže, které předpokládáme a které se budou odvíjet od výběru: pro veřejnou správu je obtížné rozhodnout se soustředit prostředky na několik priorit, ponechat ostatní bez asistence. Lze též očekávat značné tlaky z mnoha sektorů. Bude spíše výzvou nebo potíží zapojit do tohoto procesu celou občanskou společnost. Má k tomu posloužit velmi otevřený systém řízení, který bude zapojovat všechny relevantní zúčastněné subjekty. Inteligentní specializace nespočívá v nalezení jednotného řešení vhodného pro všechny. Naopak, musí být specifická pro každé území, každý stát či region, vytvořená na základě jeho vlastních aktiv a silných stránek. Jde o specializaci na to, co dokáže dělat nejlépe, o odlišení se od ostatních, nalezení vlastního místa na trhu, takového, kde je dané území, stát či region šampionem světové třídy.“

Gregorio Muñoz Abad – Náměstek ministra pro vědu a technologie, regionální vláda Castilla y León

„**Intelligentní specializace umožní veřejným i soukromým subjektům rozpoznat, v kterých oblastech jsou nejlepší, což může být ještě slibnější, protože takový postup vychází z kritického množství vztahů mezi výzkumem a průmyslem a dále protože takto lze využívat synergie a komplementární opatření s jinými oblastmi na národní úrovni a na úrovni Společenství.**

Dynamika strategie je nejkritičtější aspekt, který je třeba řešit. Dobře definovaný systém sledování a vyhodnocování *ex-ante* a dobrá struktura řízení, která umožňuje vést dialog s institucionálními a socioekonomickými partnery, může nabídnout užitečný nástroj pro řešení těchto problémů.

Zatímco v každém regionu a v každé oblasti specializace může být povaha intelligentní specializace jiná, metoda konstrukce a sledování této odezvy je univerzální a platná pro celou Evropu.“

Adriana Agrimi – Regione Puglia

Tato situace se týká i Itálie. Hospodářská krize samozřejmě odhalila u mnoha italských regionů strukturální erozi konkurenceschopnosti a deficit v oblasti inovací. Tento problém se týká zaprvé méně rozvinutých regionů na jihu země, ale do znepokojivé míry i nejrozvinutějších oblastí ve střední a severní Itálii.

Na inovace se v Itálii vynakládá asi 20 miliard EUR, z čehož 15 miliard směřuje do čtyř konvergenčních regionů Kampánie, Kalábrie, Sicílie a Puglie.

Přestože tyto částky by znamenaly dvojnásobek současných výdajů, je třeba zabývat se závažnou otázkou, zda tato území budou schopna tyto prostředky vstřebat. Některé italské regiony jsou totiž poměrně rozvinuté, ale v konvergenčních regionech (tj. budoucích „méně rozvinutých“ regionech) jsou již nyní u mnoha programů s vstřebáním dostupných prostředků potíže.

Toto platí především ve vztahu ke zdrojům vyhrazeným na výzkum a inovace. Protože množství prostředků, které jsou pro tuto oblast k dispozici, se v budoucnosti pravděpodobně zvýší, hlavní výzvou bude vývoj dostatečné kapacity pro vytvoření a provádění účinných strategií a programů.

Platforma IPTS S3 může působit jako prostředek usnadňující a podporující nezbytnou transformaci a italským regionům bylo důrazně doporučeno se k platformě připojit a nabízenou podporu využívat.

Podpora konvergence

Italské orgány plánují vytvořit národní pilotní výbor, který bude pověřen vytvářením strategií intelligentní specializace pro jednotlivé regiony a pomáháním při podpoře konvergence a konkurenceschopnosti. Při provádění těchto strategií budou muset regiony „kreativně“ stanovit své priority. Budou také muset definovat svoji pozici vůči ostatním regionům a stanovit svoji konkurenční výhodu.

Významným faktorem je zapojení soukromého kapitálu, které bude viditelným indikátorem úspěchu politiky. Bude třeba vytvořit mechanismy, které budou odměňovat spolufinancované projekty a usnadňovat zapojení soukromých financí.

Politiky zadávání veřejných zakázek bude třeba zaměřit více na inovace. Znamená to věnovat ve výběrových řízeních větší pozornost kritériím inovací.

Bude také třeba vytvořit indikátory, které budou relevantní a bude možné je flexibilně a spolehlivě monitorovat.

Regionální strategie budou zejména muset využívat vhodné analytické nástroje, které umožní činit rozhodnutí plně na základě důkazů. Bude nezbytné vybudovat systém správy vědomostí, který bude schopen zachycovat vědomosti z projektů a naplňovat jimi proces učení.

► DALŠÍ INFORMACE

Závěry se semináře v Bari:

<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/past-events>

▷ POSTUP VPŘED

Seminář v Bari byl jednou z 10 národních startovních akcí a mezinárodních konferencí, na kterých se sešli národní i regionální strůjci inovací, aby se dozvěděli o inteligentní specializaci a o jejích implikacích pro vytváření politiky inovací a aby o těchto tématech diskutovali.

Do této doby zahájily proces utváření vlastních strategií asi dvě třetiny regionů a členských států, u nichž je pravděpodobné, že budou strategii inteligentní specializace předkládat. Kromě platformy S3 tento proces Komise usnadňuje poskytováním individuálních odborných analýz aktuální situace v dané zemi či v daném regionu. Tvůrci politik tak budou nasměrováni k dalším krokům, které může být nezbytné vykonat, aby byly naplněny podmínky stanovené v předpisech týkajících se strukturálních fondů.

Odborníci, kteří Komisi v tomto úsilí napomáhají, jsou též k dispozici regionům a členským státům, které si přejí najmout odborníky za účelem tvorby analýz, sestavení pokynů a poradenství ohledně procesu inteligentní specializace, například z rozpočtu na technickou pomoc. Nakonec to samozřejmě bude země či region, kdo bude přijímat kritická rozhodnutí o volbách a prioritách, nikoli tito odborníci. Iniciativa RIS3 pomůže národním a regionálním zástupcům poučit se ze zkušeností s minulými strategiemi inovací. Měla by jim také pomoci určit, čím je jejich region či země unikátní a v čem spočívá jejich odlišnost, pokud jde o inovace a hospodářský rozvoj.

„Specifičnost inteligentní specializace jako procesu politiky spočívá v tom, že zapojuje „vertikální volby“, tedy jakési upřednostnění určitých technologií a činností prováděných na základě vědomostí, a to v zájmu koncentrace prostředků do menšího počtu domén. Vertikální volby jsou však spojeny s rizikem, že tvůrci politik budou narušovat tržní procesy (vybírání vítězů). Právě proto spočívá koncepce inteligentní specializace do velké míry v procesu a nástrojích, které umožňují sladit logiku vertikálních voleb priorit s výkonností experimentů a výzkumů prováděných podle tržních kritérií (podnikatelské objevování).“

Dominique Foray – Který začal prosazovat pojem „inteligentní specializace“ jako první, působí jako profesor ekonomie a managementu inovací na fakultě Collège du Management de la Technologie vysoké školy École Polytechnique Fédérale de Lausanne

► BLIŽŠÍ INFORMACE

► Informační přehled o inteligentní specializaci:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/smart_specialisation_cs.pdf
 Dokument je k dispozici ve všech jazycích na stránce:
http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_cs.cfm

► Dokument „Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialisations (RIS 3)“ („Průvodce výzkumnými a inovačními strategiemi pro inteligentní specializace (RIS 3)“) nabízí metodické vedení pro tvůrce politik a prováděcí orgány, pokud jde o návrh, sepsání a provádění národní/regionální strategie RIS3.
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/smart_specialisation/smart_ris3_2012.pdf

► Dokument „Connecting Smart and Sustainable Growth through Smart Specialisation“ („Spojení inteligentního a udržitelného růstu inteligentní specializací“) představuje praktického průvodce integrací udržitelného růstu, inovací v oblasti životního prostředí a ekosystémových cílů do strategie RIS3.
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/green_growth/greengrowth.pdf

Zapojení zúčastněných subjektů

Je jasné, že zapojení zúčastněných subjektů je zásadně důležitý faktor, který napomáhá tomu, aby region dokázal nalézt vlastní místo, dokázal se odlišit a činit kritická a někdy obtížná rozhodnutí ohledně priorit.

Zapojení zúčastněných subjektů je nesmírně důležité, aby se rozvinula praktická spolupráce a společné vedení, které „potáhne za jeden provaz“.

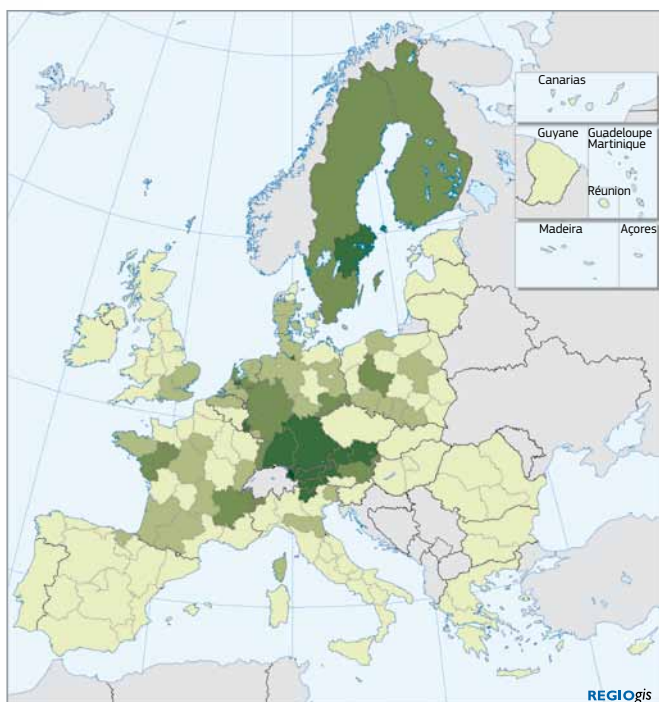
Iniciativa RIS3 může být centrálním bodem, který bude poskytovat analytickou podporu, pomocné materiály či školení, zajistí odborný přezkum nebo bude organizovat národní a mezinárodní akce. Tím se spustí „procesy podnikatelského objevování“, které stojí v samotném srdci inteligentní specializace.

▶ KVALITA ŽIVOTA V REGIONECH VYSOKÁ NAVZDORY NEPŘÍZNIVÉMU EKONOMICKÉMU VÝVOJI

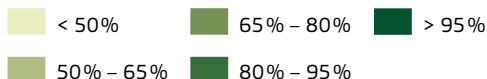
Z nového průzkumu Eurobarometr s názvem „Očima regionů“ provedeného na objednávku Evropské komise podle očekávání vyplývá celkově pochmurný obraz. V jeho rámci se ovšem objevily i překvapivé a povzbuzující výsledky.

V průběhu celkové ekonomické krize se nezdá překvapivým zjištění, že přibližně ve třech čtvrtinách regionů EU jsou respondenti pesimističtí ohledně očekávání budoucího vývoje. Mezi jednotlivými regiony jsou ovšem výrazné rozdíly a lze najít mnoho důležitých ohnisek optimismu. V rámci průzkumu byly v období od 20. srpna do 15. září 2012 realizovány telefonické pohovory s více než 50 000 osobami, tedy 300 osobami z každého regionu. Volba osob pro pohovory byla založena na náhodném výběru telefonních čísel (pevných linek a mobilních telefonů). Průzkum byl proveden ve 170 regionech EU a pokrýval celé území EU. Volba regionů pro průzkum probíhala podle hybridního modelu NUTS1/NUTS2.

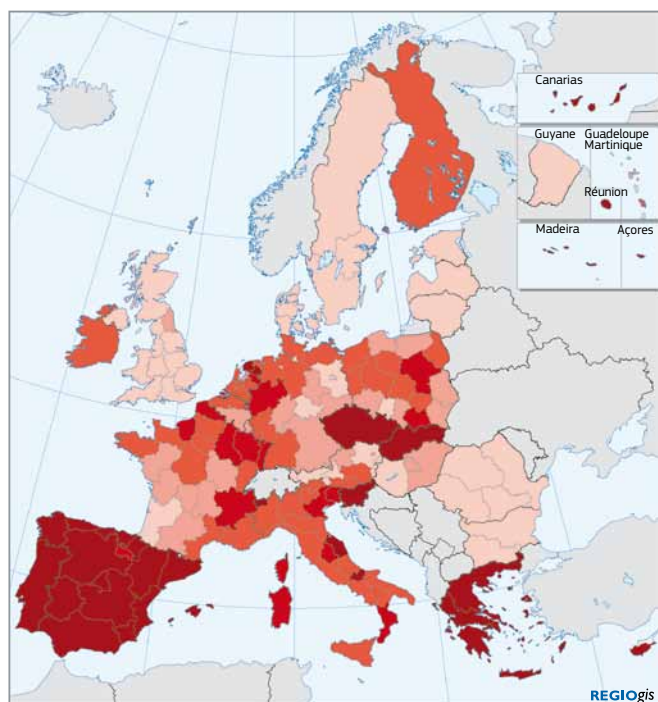

► Hospodářská situace v regionu

% ODPOVĚDÍ „DOBŘÁ“

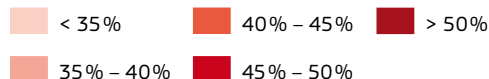

Zdroj: Bleskový průzkum Eurobarometr 356

► Očekávání hospodářské situace v regionu

% ODPOVĚDÍ „HORŠÍ“

Zdroj: Bleskový průzkum Eurobarometr 356

Aktuální situace

Z dotazu, jak hodnotí současnou ekonomickou situaci ve svém regionu, vyplynulo, že ve 110 z celkového počtu 170 regionů zahrnutých do průzkumu si více než 50% lidí myslí, že tato situace je špatná. Vyskytly se ovšem velmi výrazné rozdíly, například 96% Rakušanů z Vorarlberska si myslí, že se jejich ekonomice daří, zatímco v rámci portugalského regionu Continente si totéž myslí pouze 4% lidí.

Očekávání do budoucna

Na dotaz, jaký očekávají vývoj ekonomické situace v průběhu nejbližších 12 měsíců, odpověděli lidé ve 125 z celkových 170 regionů, že jsou velmi pesimističtí.

Celkově si přibližně 45% respondentů myslí, že se situace nezmění, a 42% věří, že se zhorší. Pouhých 10% respondentů očekává zlepšení.

Nicméně silný optimismus bylo možné určit ve Švédsku, Dánsku, Lotyšsku, Estonsku a Bulharsku. Oproti tomu byla zaznamenána výrazná negativita v Řecku, na Kypru, v České republice, na Slovensku, ve Slovinsku, Španělsku a Portugalsku.

Tato zjištění mají možná strategický význam pro využívání strukturálních fondů EU a rozhodování o jejich směřování s ohledem na tyto rozdíly.

Nejnaléhavější problémy

Na otázku, jaké jsou dva nejdůležitější problémy, s nimiž se potýká konkrétní region, uvedl obrovský podíl respondentů (55 %) nezaměstnanost, 31 % jich zdůraznilo ekonomickou situaci.

Přestože se jako na prioritu nezapomíná ani na ekologické otázky, je tato oblast zastíněna obavami souvisejícími s nezaměstnaností a oslabováním ekonomiky. „Odliv mozků“ (15%) potom představuje větší obavu než imigrace (12%). Životní prostředí zaznamenalo pouhých 8%, zločinnost 17 %.

Ve 113 ze 170 regionů byla více než polovinou respondentů uvedena jako nejnaléhavější problém nezaměstnanost, ve 46 regionech uvedlo tuto odpověď více než 70% respondentů: jde o 15 regionů ve Španělsku, 12 ve Francii, 7 v Itálii, 7 v Polsku, 2 v Portugalsku, 1 ve Spojeném království, a dále na celém Slovensku a v celém Maďarsku.

I zde se objevily výrazné rozdíly, kdy v regionu Kujavsko-Pomoří (Polsko) uvedlo nezaměstnanost jako jeden ze dvou nejdůležitějších problémů 91 % lidí, v britském regionu Yorkshire a Humber naproti tomu pouhých 11 % lidí.

Kvalita života

Navzdory celkovému pesimismu jsou Evropané obecně velmi optimističtí v názoru na kvalitu života ve svém regionu. 70 % jich označuje kvalitu života za „dobrou“ a pouhých 28 % za „špatnou“.

Více než polovina lidí posuzuje kvalitu života ve svém regionu jako dobrou ve 137 z celkových 170 zkoumaných regionů.

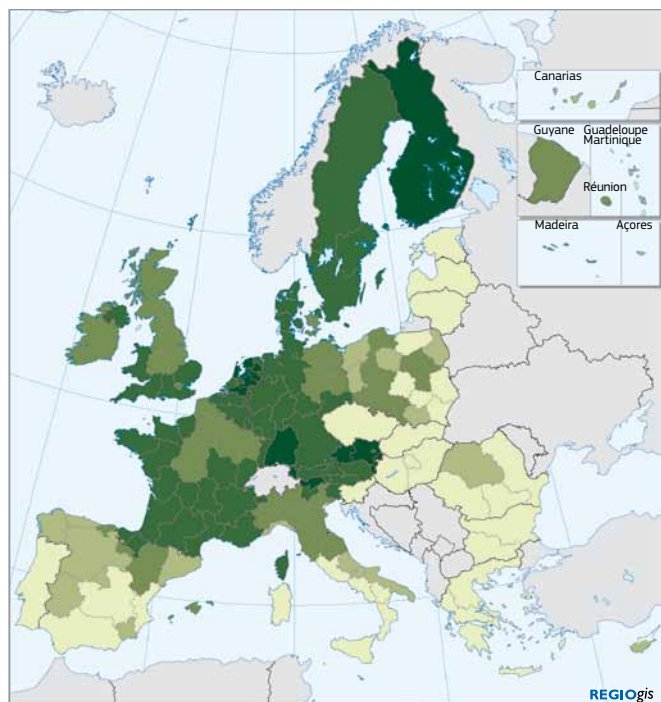
Nejspokojenější jsou občané Rakouska, Finska, Lucemburska, Nizozemska a Švédska. V těchto zemích zaznamenaly všechny regiony úroveň spokojenosti (hodnocení „dobrá“) přesahující

► Které jsou podle vašeho názoru v tomto okamžiku dva nejdůležitější problémy (ve vašem regionu)? (max. 2 odpovědi)

	NEJVYŠŠÍ/NEJNIŽŠÍ	STŘEDNÍ
1. Nezaměstnanost	91 % / 16 %	61 %
2. Hospodářská situace	67 % / 13 %	32 %
3. Systém zdravotní péče	59 % / 4 %	20 %
4. Odliv lidí a/nebo podnikání z regionu	48 % / 1 %	14 %
5. Vzdělávací soustava	59 % / 1 %	14 %
6. Zločinnost	58 % / 2 %	13 %
7. Přistěhovalectví	53 % / 0 %	11 %
8. Životní prostředí	22 % / 0 %	6 %

Zdroj: Bleskový průzkum Eurobarometr 356 „Očima regionů“

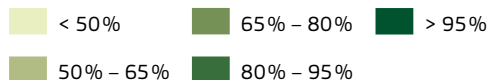

© EuroGeographics Sdružení pro správní hranice

► Kvalita života v regionu

% ODPOVĚDÍ „DOBŘÁ“

Zdroj: Bleskový průzkum Eurobarometr 356

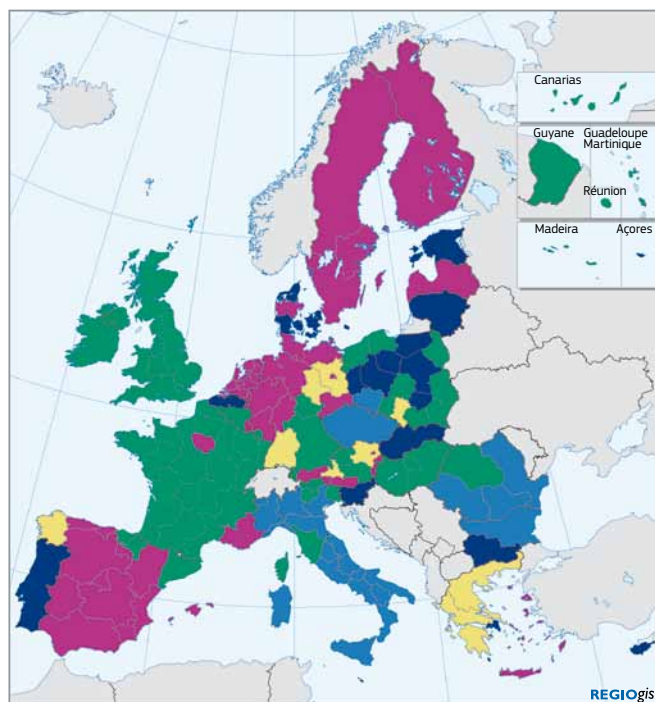
90%. V regionech Drenthe (Nizozemsko) a Vorarlbersko (Rakousko) dosáhla úroveň spokojenosti s kvalitou života v regionu 99%.

Naproti tomu v regionu Střední Maďarsko posoudilo 81% lidí svou kvalitu života jako „špatnou“, podobně jako více než 70% lidí v regionech Kampánie (Itálie), Continente (Portugalsko) a v rámci celého Slovinska.

Z odpovědí na dotaz, jaký lidé očekávají vývoj kvality života v průběhu nejbližších 12 měsíců, se zdá, že očekávání je méně znepokojující, než v případě hospodářské situace. Negativní očekávání se vyskytla v regionech 8 členských států, ovšem pouze v 5 z nich jsou tato negativní očekávání výrazná: jde o Kypr, Řecko, Španělsko, Slovinsko a Slovensko.

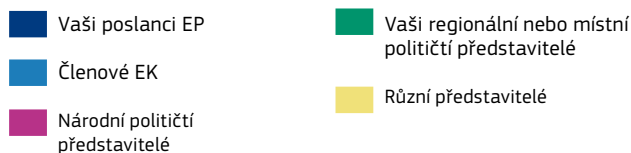
Objasňování otázek k EU

Kteří představitelé jsou nejlépe schopni vysvětlit dopady politik EU na život občanů?

© EuroGeographics Sdružení pro správní hranice

► Nejlepší schopnost vysvětlit dopad evropských politik na každodenní život občanů

Zdroj: Bleskový průzkum Eurobarometr 356

Nejvíce lidí si myslí, že dopad politik EU jim jsou nejlépe schopni vysvětlit jejich národní (20%) nebo místní (21%) politici. Celkově 16% respondentů se pro tyto účely spoléhá na své poslance Evropského parlamentu.

V Nizozemsku se ovšem více než 50% respondentů spoléhá v otázce komunikace v souvislosti s EU na své národní představitele, ve Francii a Spojeném království se kolem 30% lidí spoléhá při vysvětlování politik EU na své regionální nebo místní představitele. Poslancům Evropského parlamentu jako komunikátorům v souvislosti s EU potom dává přednost více než 30% lidí v Dánsku a na Maltě.

Hlavním závěrem průzkumu s ohledem na toto téma může být, že při komunikaci v souvislosti s EU hrají roli všichni.

► DALŠÍ INFORMACE

http://ec.europa.eu/health/eurobarometers/index_en.htm

▶ INOVACE V REGIONÁLNÍM ROZVOJI A ROZVOJI MĚST

CENY REGIOSTARS 2014

Evropská komise každoročně uděluje ceny RegioStars vyzdvihující nejlepší projekty v oblasti rozvoje měst a regionálního rozvoje. Jejich cílem je ukázat originální a inovační projekty, které mohou inspirovat další regiony.

Pro rok 2014 budou pro ceny RegioStars vypsány tyto kategorie:

1 ▶ INTELIGENTNÍ RŮST

INOVACE U MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ

Projekty navržené v této kategorii by měly pokud možno obsahovat programy nebo opatření, která mohou inspirovat další orgány veřejné správy k vytvoření souboru opatření podporujících inovace u malých a středních podniků. Projekty mohou například vytvářet nové vazby usnadňující vznik nových sektorů a místní ekonomickou transformaci, povzbuzovat zavádění nových forem inovací, rozvíjet inovační způsoby finanční podpory pro malé a střední podniky nebo usnadňovat přístup na trh a zavádění inovací pro malé a střední podniky.

2 ▶ UDRŽITELNÝ RŮST

ZELENÝ RŮST A TVORBA PRACOVNÍCH MÍST V BIOHOSPODÁŘSTVÍ

Politika soudržnosti už poskytuje místním a regionálním orgánům, obcím a dalším zúčastněným subjektům nejrůznější možnosti realizace projektů v sektoru biohospodářství. Mezi příklady projektů, které je možné navrhovat v rámci této kategorie, patří opatření podporující snižování množství odpadů, rozvoj inovačních technologií snižujících uhlíkové emise nebo inovační opatření v oblasti využívání bioenergie.

3 ▶ RŮST PODPORUJÍCÍ ZAČLENĚNÍ

VYTVÁŘENÍ PRACOVNÍCH MÍST PRO MLADOU GENERACI

Tato kategorie je zaměřena na projekty s podporou fondů politiky soudržnosti napomáhající boji proti nezaměstnanosti mladých lidí. Typický projekt může zahrnovat podporu malých a středních podniků, která napomáhá zaměstnanosti mladých lidí, nebo podporu podniků zakládaných mladými lidmi.

4 ▶ CITYSTAR

PROJEKTY INVESTIC DO UDRŽITELNÉ MĚSTSKÉ HROMADNÉ DOPRAVY

Tato kategorie zahrnuje přípravu velkých projektů v oblasti udržitelné městské dopravy a napomáhá vytváření integrovaných strategií zabývajících se mnoha souvisejícími oblastmi. Typické projekty mohou například zahrnovat velké investice do tramvajové dopravy nebo metra nebo do intermodálních uzlů.

5 ▶ VELKÉ INVESTIČNÍ PROJEKTY

ENERGETICKÁ ÚČINNOST A NÍZKOUHLÍKOVÁ EKONOMIKA

Budovy jsou v EU odpovědné za přibližně 40 % emisí CO₂. Je tedy zásadní v tomto sektoru zvýšit energetickou účinnost. Tato kategorie je zaměřena na rozsáhlé regionální, multiregionální nebo celostátní programy podporující povědomí o přínosech investování do energetické účinnosti nebo stimuluující vyšší energetickou účinnost v oblasti veřejných bytových služeb, stejně jako v oblasti projektů bytových služeb pro znevýhodněné skupiny. Navrhované projekty budou posuzovány na základě efektu dosaženého financováním v rámci politiky soudržnosti, rozsahu modernizovaných budov v m² nebo dalších relevantních ukazatelů.

Úspěšné pokračování

Cílem cen RegioStars 2014 je navázat na úspěch ročníku 2013, kdy organizátoři projektů a regiony z celé EU předložili rekordních 149 návrhů. Nejzazším termínem pro podávání návrhů na ocenění RegioStars 2014 je 19. duben 2013.

▶ DALŠÍ INFORMACE

Další informace o jednotlivých kategoriích a postupu při podávání návrhu jsou k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_en.cfm

▶ EVROPA V MÉM REGIONU FOTO SOUTĚŽ

Vyzdvižení vynikající práce, kterou s pomocí financování z EU prokazují projekty v celé Evropě, a průzkum toho, co tyto projekty znamenají pro místní život. Taková byla myšlenka inovační foto soutěže „Evropa v mém regionu“ vyhlášené minulého léta Generálním ředitelstvím pro regionální politiku.

Simeon Mitkov, Cristina Dumitru Tabacaruová, Marek Babula a Boyan Ivanov přebírají ceny z rukou komisaře Johannese Hahna

Cíl soutěže: vyfotografovat projekt EU se zachycením oznámení o využití fondů EU – například na billboardu nebo desce. Pro přihlášené fotografie byly stanoveny dvě kategorie: „Můj projekt“ pro organizace využívající financování z EFRR nebo z Fondu soudržnosti, a „Na vlastní oči“ pro kohokoli, kdo našel zajímavou možnost vyfotografování projektu ve svém regionu nebo při cestování po Evropě. Soutěž „Evropa v mém regionu“ byla propagována i realizována pomocí sociálních médií, konkrétně prostřednictvím aplikace na Facebooku. Přihlášené fotografie byly načteny do této online platformy a následovalo hlasování, které mělo určit užší výběr. Odborná komise potom provedla závěrečný výběr dvou vítězných příspěvků v obou kategoriích.

Čtyři vítězové soutěže si v průběhu říjnových Dnů otevřených dveří přijeli do Bruselu a komisař pro regionální politiku Johannes Hahn jim předal věcné ceny – fotografické pomůcky v hodnotě 1 000 EUR. Ve snaze navázat na letošní úspěch se plánuje opakování této soutěže i v roce 2013. Nadějně fotografové tak budou mít další možnost podělit se o to, co pro ně znamená „Evropa v jejich regionu“.

▶ **1 083**
přihlášených fotografií z ▶ **27**
zemí

▶ **7 354** hlasů
▶ **1 088 985** návštěv aplikace na sociální síti

Během soutěže došlo k nárůstu používání facebookové stránky Evropské komise o ▶ **1 075 %**

ia zvýšení počtu „to se mi líbí“ na Facebooku o ▶ **18 785**

▶ Plakát na stranách 20-21 lze na vyžádání získat ve formátu A1 na adrese: regio-panorama@ec.europa.eu

1. Vítězka soutěže „Na vlastní oči“: Cristina Dumitru Tabacaruová – projekt: modernizace ulice Nicolae Balcescu – Mioveni, Rumunsko
2. Vítězka soutěže „Na vlastní oči“: Simeon Mitkov – projekt: komunikační komplex „SERDICA“ – Sofia, Bulharsko
3. Vítěz soutěže „Můj projekt“: Marek Babula – projekt: modernizace sportoviště „Sporcik“ – Siemianowice Śląskie, Polsko
4. Vítěz soutěže „Můj projekt“: Boyan Ivanov – projekt: rekonstrukce školního komplexu „N.Y.Vapcarov“ – obec Drenovec, Bulharsko

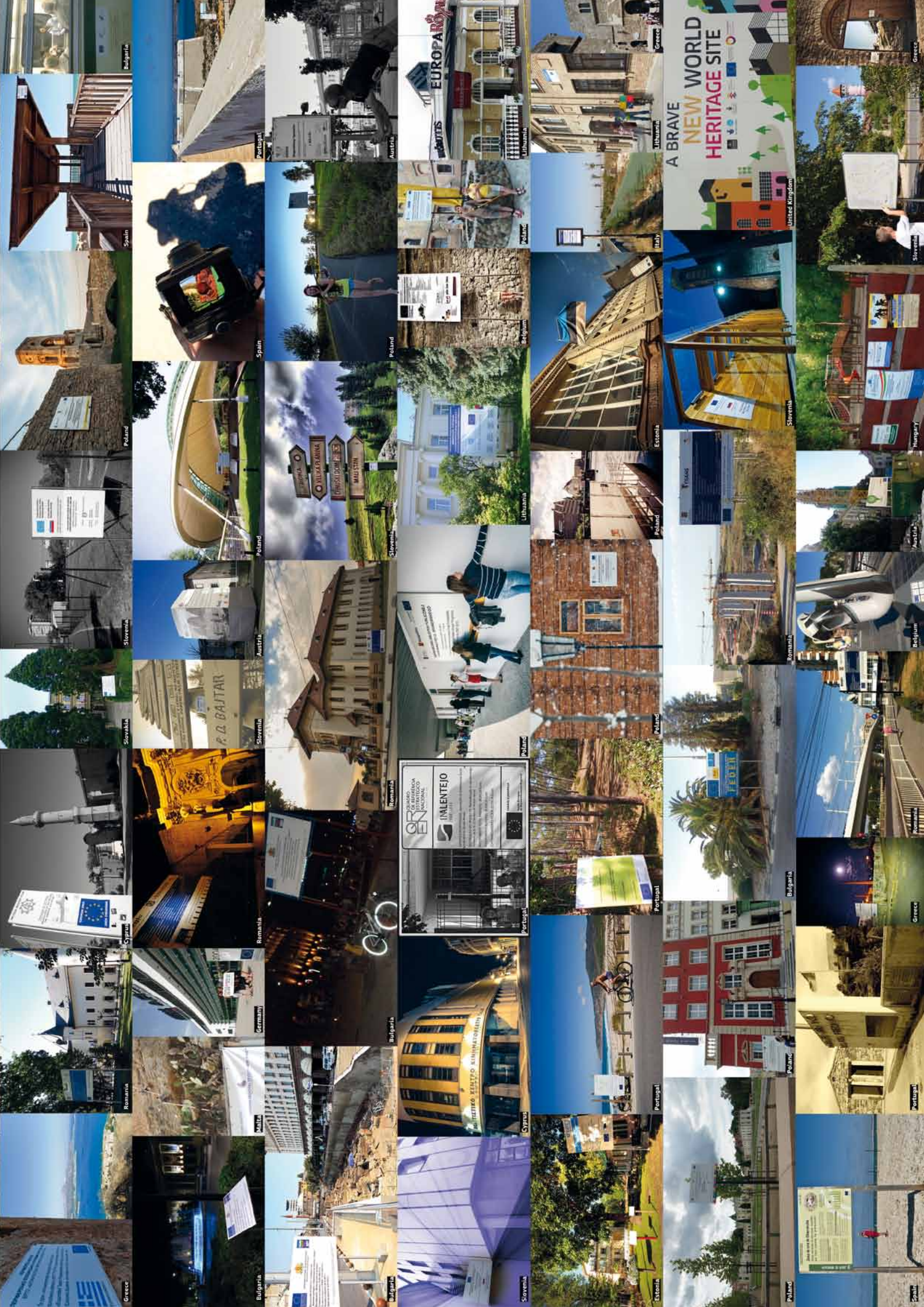

EUROPE IN MY REGION PHOTO COMPETITION 2012

Regional Policy: www.ec.europa.eu/info/regio

Bulgaria

Spain

Poland

Slovenia

Slovakia

Spain

Romania

Greece

Portugal

Spain

Poland

Austria

Slovenia

Germany

Malta

Bulgaria

Austria

Poland

Slovenia

Romania

Bulgaria

Bulgaria

Lithuania

Belgium

Lithuania

Poland

Cyprus

Slovenia

Greece

Lithuania

Poland

Poland

Portugal

Portugal

Estonia

A BRAVE NEW WORLD HERITAGE SITE

United Kingdom

Slovenia

Romania

Poland

Bulgaria

Poland

Poland

Greece

Slovenia

Hungary

Austria

Belgium

Poland

Greece

Portugal

Spain

▶ JAK TO VIDÍTE VY

POLITIKA SOUDRŽNOSTI Z POHLEDU STÁTŮ A REGIONŮ

V magazínu **Panorama** budeme rádi za každý váš příspěvek!!

Panorama opět vyzývá hlavní „spotřebitele“ politiky soudržnosti na národní a regionální úrovni, aby nechali zaznít svůj hlas a poskytli nám své informace a názory na evropskou politiku v akci na místní úrovni, ať už v souvislosti s dosaženými úspěchy nebo s přípravou dalšího programového období.

Ve všech 27 členských státech EU se nachází více než 270 regionů a každý z nich má svou vlastní ekonomickou a kulturní historii a potřeby, je tedy důležité, aby tvůrci evropské politiky a vyšší i nižší představitelé na všech stupních znali skutečný dopad politiky soudržnosti až na nejnižší úroveň.

V tomto vydání časopisu *Panorama* se dočtete, jak hodnotí přínos politiky soudržnosti pro svou oblast a obyvatele zástupci pěti členských států a regionů. Portugalsko a Rumunsko zde hledí do budoucna v souvislosti se svými přípravami na další programové období 2014–2020, zatímco Bádensko-Württembersko a Šlesvicko-Holštýnsko popisují své výsledky za období 2007–2013. Andalusie zde vysvětluje dopady a úspěchy svých 25 let podpory regionální politiky.

Budeme rádi za každý váš příspěvek a některé z nich uveřejníme v příštích vydáních:

▶ regio-panorama@ec.europa.eu

▶ PORTUGALSKO

▶ NÁRODNÍ PERSPEKTIVY NA DALŠÍ PROGRAMOVÉ OBDOBÍ A STRATEGIE EVROPA 2020

PŘÍKLADY PROJEKTŮ A PRÁCE V RÁMCI NSRR

Výzvy a těžkosti, které musela překonávat portugalská ekonomika v průběhu uplynulého desetiletí, spolu s výsledky operačních a strategických přezkoumání hlavních programů v rámci strukturálních fondů přispěly k přijetí selektivnější strategie s ohledem na cíle konkurenceschopnosti a inovace, a to v Rámci Společenství na období 2007–2013.

Operační program COMPETE je jak základem, tak motorem národní operační agendy pro faktory konkurenceschopnosti. Jeho cílem je podpora ekonomiky založené na znalostech a inovacích, lepších dovednostech v oblastech s vyšší přídavnou hodnotou a v technologických segmentech trhu, vyšší úrovni výroby a konsolidovaném růstu exportu.

Program COMPETE podporuje spolupráci mezi vědou a trhem a stimulaci a rozvoj několika iniciativ:

- podpora výzkumných a vývojových projektů realizovaných ve spolupráci firem a národních vědeckých a technologických subjektů;
- vytváření základního výzkumu a vývoje ve společnostech, povzbuzování kreativity a inovací;
- podpora schopností malých a středních podniků a jejich obchodních modelů, jejich povzbuzování směrem k investování do nehmotných faktorů konkurenceschopnosti (inovace, kvalita, prodej a marketing, internacionalizace, design, duševní vlastnictví, informační a komunikační technologie, životní prostředí, energetická účinnost atd.);
- realizace investičních projektů, pokud se týkají výhradně aktivit, jejichž výsledkem je výroba nových druhů zboží a služeb nebo zavedení nových technologických procesů, nové organizace nebo inovací.

Dosud bylo podpořeno 4 679 společností včetně podpory z EFRR ve výši 2,7 miliard eur a investic splňujících stanovené podmínky ve výši 6,2 miliard EUR. Bylo podpořeno více než 1 500 projektů výzkumu a vývoje, které získaly podporu z EFRR ve výši 528 milionů EUR.

Strategie Evropa 2020 klade důraz na strategická zaměření, která Portugalsko převzalo v současném rámci strukturálních fondů EU a programů konkurenceschopnosti, a posiluje důraz na potřebu jasnějšího operačního zaměření pro urychlení ozdravování Evropy pomocí inteligentní specializace, udržitelné konkurenceschopnosti a růstu podporujícího začlenění.

Tři faktory růstu (inteligentní, udržitelný a podporující začlenění) a sedm stěžejních iniciativ působí jako katalyzátory mobilizující vzájemně podmíněnou sílu a potenciál různých evropských regionů. V Portugalsku tyto faktory podporují cestu selektivní strategie a kolektivní odpovědnosti za rekonstrukci se zaměřením na inteligentní a udržitelný rozvoj.

Investice do tří faktorů růstu se zhmotnily do skutečných projektů s konkrétními výsledky:

Inteligentní ponožky

Ponožka vybavená sledováním integrovaných biometrických údajů

Projekt spojuje výzkum, vývoj patentu a v nedávné době i vstup na trh. Ponožka, která je vyrobena z ekologických materiálů a při použití tradičních postupů, monitoruje naše

Investice z EFRR podpořila projekt výzkumu a vývoje solárních dlaždic

fyzilogické údaje a umožňuje nabídku inovačního, technologicky vyspělého a snadno použitelného výrobku za konkurenční ceny. FIORIMA, S. A. je portugalský podnik v segmentu malých a středních podniků vyrábějící a distribuující vysoce kvalitní výrobky pro textilní průmysl. Od roku 1985 se věnuje výhradně výrobě ponožek.

S ohledem na konkurenci na globálních trzích společnost podstatně investovala do vývoje nových produktů včetně nových technologií a používání nových materiálů a inteligentních systémů. Tento projekt, který zahrnuje i podání mezinárodního patentu, využívá systém biometrických senzorů zabudovaný do ponožky schopný zpracovávat a ukládat data a poskytovat svému uživateli informace prostřednictvím telefonu PDA s libovolným operačním systémem (OS, Android, Windows Phone). Údaje zahrnují teplotu, tepovou frekvenci a funkce pro sportování (ušlá vzdálenost, rychlost, kalorie, doba cvičení atd.).

IntellWheels

Projekt, v němž se spojuje umělá inteligence s robotikou pro zvýšení kvality života

IntellWheels je inovační projekt v oblasti umělé inteligence a robotiky, který poskytne větší nezávislost a kvalitu života lidem s omezenou pohyblivostí. Pro jejich potřeby byla

vyvinuta platforma umožňující komunikaci proměnit invalidní vozík v nízkonákladový inteligentní vozík (CRI) s několika potřebnými ergonomickými úpravami.

Prozatímním výsledkem projektu je vytvoření prototypů a jejich testování Portugalskou asociací pro mozkovou obrnu a Školou zdravotnických technologií v Oportu, stejně jako publikování 20 článků ve vědeckých časopisech a v rámci mezinárodních konferencí. Střednědobým cílem ověřování systému je transformace inteligentních vozíků IntelliWheels v komerční výrobky účinně pomáhající starším lidem a lidem s vážnými poruchami pohyblivosti.

SolarTiles

Vývoj fotovoltaických solárních systémů

Vývojový a výzkumný projekt vedený společností Revigrés, která v laboratorním měřítku vyvinula funkční prototypy keramických produktů integrujících fotovoltaické technologie a vysoce účinné pláště pro budovy (střešní krytiny a omítky) se zabudovanou tenkou fotovoltaickou vrstvou. Tyto nové multifunkční produkty spojují funkci, estetiku a výrobu energie.

Paula Ascenção

Ředitelka pro komunikaci

Řídicí orgán COMPETE

Ministerstvo hospodářství a zaměstnanosti

► RUMUNSKO

► REGIONÁLNÍ ROZVOJ V OBDOBÍ 2014-2020: PŘÍPRAVA ŘÍDICÍHO ORGÁNU

PRVNÍ KROK: FUNKČNÍ RÁMEC PARTNERSTVÍ

Podporu z EFRR získala speciální zásahová jednotka ve středním Rumunsku

Od června 2012 vzniklo několik národních partnerských struktur pro zajištění dalších jednání mezi národními, regionálními a místními partnery ve správní, ekonomické a sociální oblasti a organizacemi občanské společnosti, vše s cílem stanovení strategických cílů, priorit a oblastí podpory pro fondy EU přidělené Rumunsku na období 2014–2020.

Pro zajištění vzájemné komplementarity financování a přizvání partnerů k sestavování programových dokumentů tak bylo založeno několik výborů: Poradní výbor pro regionální rozvoj, Tematický poradní výbor pro cestovní ruch, kulturu a kulturní dědictví a Poradní výbor pro územní soudržnost. Všechny tři výbory jsou společně koordinovány Ministerstvem pro místní rozvoj a cestovní ruch (MMR), Ministerstvem pro evropské záležitosti a Ministerstvem kultury a národního dědictví.

Zapojení regionálních a místních orgánů

Jak ovšem přivést hráče na národní, regionální a místní úrovni ke společnému jednacímu stolu? Řešením řídicího orgánu pro regionální operační program v rámci MMR byl

vznik Poradního výboru pro regionální rozvoj – orgánu propojujícího subjekty a výbory z oblastí regionálního rozvoje, veřejné správy a nevládních organizací. Na řešení otázek stanovení priorit regionálního rozvoje, ukazatelů plnění cílů, prostředků realizace a orientačních finančních částek pro jednotlivé regiony spolupracuje 45 členů výboru.

Od regionálních potřeb ke strategii Evropa 2020: získané poznatky

Probíhající pracovní jednání mezi řídicím orgánem a subjekty podílejícími se na regionálním rozvoji se zaměřují na návrhy plánů regionálního rozvoje na období 2014-2020. Bude zohledněno několik směrů na základě potřeb zjištěných na regionální úrovni, rozvojových priorit Rumunska pro nejbližší desetiletí, strategických směrů stanovených na evropské úrovni a zkušeností získaných při správě fondů v období 2007-2012:

- inteligentní růst: modernizace a diverzifikace regionálních ekonomik prostřednictvím podpory sektorů vytvářejících ekonomickou přidanou hodnotu, přinášejících inovační produkty a procesy a zajišťujících výzkum a vývoj;

- udržitelný růst: opatření směřující ke zmírnění dopadů klimatických změn, zvýšení energetické účinnosti a podílu obnovitelných energetických zdrojů; projekty územní spolupráce s významným vlivem na regionální úrovni; v oblasti územní celistvosti zaměření na udržitelný rozvoj měst a koordinaci odvětvových politik;
- vzdělání a sociální začleňování: vyšší zaměstnanost žen, mladých lidí a lidí nad 55 let; neustálé odborné vzdělávání, reorientace a specializace; rozvoj podnikatelské kultury; zmenšení počtu osob předčasně opouštějících vzdělávací systém; zvýšení podílu absolventů vysokých škol; rozvoj pracovních příležitostí ve venkovských oblastech.

Úkolem správních orgánů je zajištění synergie (vzájemné komplementarity opatření financovaných prostřednictvím různých politik), funkčního rámce partnerství (díky vyjasňování odpovědností a úkolů jednotlivých partnerů), aktivní komunikace v oblasti podmínek financování, výběrových kritérií a postupů, a dále účinný dohled nad správou fondů.

Oddělení komunikace

Ministerstvo pro místní rozvoj a cestovní ruch

▶ NĚMECKO

▶ EFRR JAKO MOTOR RŮSTU A ZAMĚSTNANOSTI VE ŠLESVICKU-HOLŠTÝNSKU

V průběhu aktuálního období financování 2007-2013 byla Šlesvicku-Holštýnsku poskytnuta podpora z Evropského fondu regionálního rozvoje (EFRR) ve výši přibližně 374 milionů EUR.

Vláda spolkové země Šlesvicko-Holštýnsko využívá tyto fondy mimo jiné pro rozvoj inovací a znalostní ekonomiky a pro posilování konkurenceschopnosti podniků. Byly ovšem financovány i další oblasti – tzv. klastrové struktury a sítě, výzkum a projekty dalšího vzdělávání, kvalifikace zaměstnanců a udržitelný rozvoj měst. Financování z EFRR tak přispívá také k větší podnikatelské iniciativě, rozšiřování inovačních schopností regionu a místní zaměstnanosti.

Na základě komplexního hodnocení došlo v tzv. Operačním programu pro Šlesvicko-Holštýnsko ke změnám. Po schválení žádosti o změnu Evropskou komisí v dubnu 2012 lze nyní financování ještě přesněji přizpůsobit potřebám.

Ke konci roku 2011 bylo financováno 878 projektů s celkovými náklady dosahujícími přibližně 862,5 milionu EUR včetně přibližně 260,7 milionu EUR z EFRR. Vzniklo 3704 nových pracovních míst a 31 777 jich bylo zachováno.

Příkladem projektu spolufinancovaného z EFRR je rozšíření Fraunhoferova institutu pro křemíkové technologie (ISiT) ve městě Itzehoe. ISiT jako srdce inovační oblasti Itzehoe, jedné

Jedním z projektů spolufinancovaných z EFRR je rozšíření Fraunhoferova institutu pro křemíkové technologie (ISIT) ve městě Itzehoe

z nejdynamičtějších oblastí z pohledu rozvoje mikroelektroniky v Německu, tak bude i v budoucnu uznávaným výzkumným partnerem průmyslu a bude nabízet vývoj nových postupů pro mikrotechnologie a nanotechnologie. Upevní si svou pověst v Evropě i na celém světě. Technologické obory výkonové elektroniky a mikrosystémů, kterým se věnuje Fraunhoferův institut v Itzehoe, nyní zaznamenávají intenzivní růst.

Institut ISIT je financován celkovou částkou 27,45 milionu EUR, z níž 18,3 milionu EUR pochází z EFRR. Výsledkem tohoto projektu o celkovém objemu 36,6 milionu EUR je rozšíření o 1 000 čtverečních metrů čistého provozu a celkem 1 000 čtverečních metrů administrativní plochy měřicích laboratoří. ISIT tak bude mít dlouhodobě k dispozici dostatek pracovního prostoru a bude moci dále rozšířit oblasti svého výzkumu tak, aby byl i nadále atraktivním výzkumným partnerem pro průmyslové podniky.

Už od publikování návrhu pravidel v říjnu 2011 se Šlesvicko-Holštýnsko intenzivně připravuje na financování ze strukturálních fondů v období 2014-2020, přestože z finančního i obsahového pohledu stále panuje značná nejistota.

Vláda spolkové země Šlesvicko-Holštýnsko vítá silnější orientaci budoucí regionální politiky EU na cíle strategie Evropa 2020, stejně jako koncentraci financování na nejdůležitější oblasti a výzvy budoucnosti. Navržené kvóty (80 % prostředků z EFRR pro tři tematické oblasti) budí ovšem určité

rozpaky, protože v jejich důsledku jsou příliš přísně vymezeny důležité regionální sféry vlivu.

Vláda spolkové země Šlesvicko-Holštýnsko proto podporuje názor, aby v rámci jednání na evropské i národní úrovni zůstaly v rozvinutějších regionech financovatelné i některé vnitřní potenciály včetně udržitelné infrastruktury cestovního ruchu. Udržení a zvýšení konkurenceschopnosti v cestovním ruchu může znamenat podstatný příspěvek k podpoře inteligentního, udržitelného a integrovaného růstu.

Nyní, kdy je dokončena sociálně ekonomická analýza a analýza slabých a silných stránek, bude důraz přesunut na přípravu strategické a obsahové orientace programu EFRR na období 2014-2020 „šité na míru“. Dochází k tomu za intenzivní účasti partnerů na regionální úrovni, ekonomických a sociálních partnerů i nevládních organizací.

Šlesvicko-Holštýnsko si od nového období financování mnoho slibuje.

Rüdiger Balduhn
*Ministerstvo hospodářství,
 práce, dopravy a technologií
 Šlesvicko-Holštýnsko*

▶ NĚMECKO

▶ EKONOMICKÝ ÚSPĚCH PŘÍNOSEM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Program pro regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – část EFRR – v Bádensku-Württembersku dosáhl v aktuálním období financování pozoruhodných ekonomických a finančních výsledků.

S pomocí 143,4 milionu EUR z EFRR byly realizovány investice o objemu více než 1,4 miliardy EUR a vzniklo přibližně 5 000 nových pracovních příležitostí. Částka 31 milionu EUR byla přidělena na výzkum a technologie. Dalším výsledkem opatření v rámci EFRR je rekonstrukce přibližně 38 hektarů chátrajících průmyslových, obchodních a dopravních objektů a snížení emisí CO₂ o více než 440 000 tun.

Podpora strukturální přestavby

Globalizace trhů, změny v oblasti přístupu k práci a odpočinku a vzrůstající důležitost faktoru znalostí znamenají nové výzvy pro ekonomiku. Spolková země Bádensko-Württembersko podporuje strukturální přestavbu v souladu s EFRR dvěma vzájemně velmi odlišnými způsoby. V městské části Jungbusch, která je součástí Mannheimu a která byla obzvláště ovlivněna strukturálními změnami, už byly zahájeny změny v územním plánování, a to během předchozího období financování v letech 2000 až 2006 zřízením akademie populární hudby. Tato vzdělávací instituce, která si během několika prvních let získala celoevropské uznání, byla v průběhu aktuálního období financování

rozšířena; díky tomu je nyní možné nabízet dva magisterské kurzy „Populární hudba“ a „Hudební průmysl“. Díky financování z oblasti hudebního průmyslu byla posílena nezávislost absolventů a usnadněno začlenění hudební akademie do stávajících ekonomických struktur.

Zlaté město Pforzheim, středisko německého šperkařství a hodinářství, má za sebou dlouhou tradici zpracování zlata. Nová kapitola jeho dlouhé šperkařské historie byla otevřena zřízením a následným provozem centra kreativity. Toto centrum kreativity vzniklo v bývalých secesních lázních z počátku 20. století. Mladé firmy a projektové a pracovní skupiny z širokého pole kreativních oborů si zde mohou pronajmout kanceláře nebo jednoduše přechodně využívat pracovní prostory nebo pracovní stanice.

Organizace demografické transformace

Demografická transformace, stárnutí ubývajících populace a nedostatek mladých, odborně způsobilých pracovníků – to jsou další výzvy pro hospodářsky dynamickou spolkovou zemi Bádensko-Württembersko. V rámci tohoto scénáře byly od roku 2008 vyvinuty a realizovány různé modely jako součást modelového projektu inovačního rozvoje města a stěžejních projektů EU.

Stěžejní projekt EU, kterým je dílna znalostí v Gmündu (model)

V jednom z těchto modelů byli handicapovaní lidé, o které předtím pečovaly různé instituce, uvedeni na trh práce. „Villa Artis“ ve městě Heitersheim na horním Rýnu je kombinací léčebně-umělecké akademie, v níž jsou objevovány a rozvíjeny konkrétní umělecké vlohы handicapovaných lidí, a kavárny. Lidé s handicapem i bez nich zde pracují společně.

Jiný stěžejní projekt EU, kterým je dílna znalostí v Gmündu, využívá jiný přístup: žáci školy, zvláště ti z prostředí nepříznivých pro vzdělávání, mají nad rámec běžné výuky možnost seznámit se s technikou a technologiemi, a to zábavným a příjemným způsobem. Cílová skupina lidí ve věku od 8 do 18 let se tak seznamuje s technickými profesemi. Oba uvedené projekty odkrývají v lidech dosud netušený potenciál.

Zapojení partnerů

Uvedené projekty bylo možné realizovat i díky úzké spolupráci mezi obcemi a dalšími partnery. Díky nepřetržitému dialogu už od začátku těchto projektů se podařilo příslušné modely podle potřeby pozměnit, upravit a doladit.

Na základě těchto zkušeností se zapojením různých ekonomických a společenských skupin do projektů zahájila spolková země Bádensko-Württembersko také intenzivní jednání se svými ekonomickými, vědeckými, společenskými a ekologickými partnery pro účely plánování dalšího období financování z operačního programu v rámci EFRR. V průběhu více než čtyřiceti do dnešního dne uskutečněných setkání, otevřených seminářů, diskuzí a prezentací si spolková země vyjasnila představy v souvislosti s budoucím programem z EFRR, projednala je s partnery, pozměnila je a zestručnila. V nadcházejícím období financování bude důležitou oblastí podpora institucí poskytujících vyšší vzdělávání ve venkovských oblastech. Protože právě široce decentralizovaná infrastruktura vzdělávání, vědy a výzkumu se může stát platnou hodnotou regionů.

Dr Georg Ris

*Řídící orgán EFRR,
Ministerstvo pro záležitosti venkova
a životního prostředí
Badensko-Württembersko*

ŠPANĚLSKO

25 LET ÚSPĚCHŮ EVROPSKÉ REGIONÁLNÍ POLITIKY V ANDALUSII

Před vstupem do dalšího programového období a účasti v diskuzích o budoucí politice soudržnosti provádí Andalusie inventuru uplynulých 25 let svého členství v Evropské unii. Region vidí hlavní úspěchy v oblastech výzkumu a vývoje, dopravy, zdravotní péče a obnovitelné energie, které mimo jiné přispěly ke konvergenci k ostatním referenčním ekonomikám.

Od přistoupení Španělska k EU obdržela Andalusie přibližně 80 miliard EUR, z nichž 41 miliard EUR pochází z politiky soudržnosti. Díky využití těchto zdrojů prošel tento region dalekosáhlou ekonomickou a společenskou transformací, která mu umožnila učinit podstatný pokrok na cestě k reálné i nominální konvergenci k ostatním regionům. Od roku 1986 do dnešního dne se Andalusii podařilo dosáhnout zvýšení

o 26 konvergenčních bodů ve srovnání s průměrem EU, což se odráží i v takových ukazatelích jako je HDP na hlavu, který se pětinašobně zvýšil a v roce 2011 dosáhl 17 587 EUR na obyvatele.

Část prostředků byla investována do výzkumu a vývoje, které vzrostly šestnáctkrát. To znamená, že podíl HDP, který lze připsat výdajům na výzkum a vývoj, vzrostl 3,3krát, což je 12,6krát více než u celkového růstu zaznamenaného v EU.

Došlo k posílení struktur a synergií regionálního inovačního systému, rozšíření činností v oblasti výzkumu a vývoje a k zavedení mechanismů přenosu nových technologií. Tohoto pokroku bylo dosaženo vytvořením sítě infrastruktury výzkumu a vývoje, podporou inovací v malých a středních podnicích,

stimulací podnikání a rozšířením zdrojů pro financování inovací. Takto byly realizovány takové inovační projekty, jako je vytvoření Andaluské technologické sítě nebo zavedení sjednocených dotací pro inovace, technologie a podnikání, které podporují inovace a rozvoj podniků v Andalusii. Existuje také iniciativa JEREMIE, která zajišťuje udržitelnou podporu pro malé a střední podniky, a iniciativa JESSICA pro rozvoj integrovaných městských projektů.

V oblasti dopravní infrastruktury došlo v Andalusii k rozšiřování dálniční a silniční sítě vedoucí ke zlepšení fyzické struktury v této oblasti. Mezi hlavní dokončené akce patří otevření andaluské dálnice (A-92) a vysokorychlostního vlakového spojení mezi Sevilou a Madridem. Značné prostředky investované do dopravy se odrazily ve zvýšení hustoty vysokokapacitní silniční sítě; v roce 2010 bylo dosaženo hodnoty 30 km na km², což je 9,1krát více než v roce 1985, navíc délka vysokorychlostních železničních tratí dosáhla 358,6 km.

Z pohledu přístupu k novým technologiím lze konstatovat, že v roce 1986 činil podíl andaluských podniků vybavených telematickými sítěmi prakticky nula procent, zatímco v roce 2011 mělo přístup k širokopásmovému internetu 95,5% podniků.

Také výroba energie z obnovitelných zdrojů dosáhla významných hodnot. Konkrétně podíl elektrické energie vyráběné z obnovitelných zdrojů vzrostl mezi rokem 1989 (7,9%) a 2009 (19,6%) na více než dvojnásobek. Vzrůst výroby z obnovitelných zdrojů (zvláště v oblasti solární a větrné energie a využití biomasy) umožnil vznik nového diverzifikovanějšího energetického modelu, který odpovídá ekonomickému rozvoji regionu a splňuje požadavky na ochranu přírodních ekosystémů. K tomuto vývoji přispěly programy jako například Andalucía A+ pro udržitelný energetický rozvoj, které zároveň podpořily kulturu energetických úspor a povědomí o využívání energie mezi andaluskými občany.

Export z Andalusie se od roku 1988 zvýšil osminásobně, což představuje dvojnásobek nárůstu za Evropskou unii jako celek. V letech 1988 až 2011 se podíl andaluského HDP zajištěného exportem zvýšil o 7,5 procentního bodu, což je 1,4krát více než celková hodnota za EU.

Dalším údajem příznačným pro rozvoj regionu je zaměstnanost žen, která se od roku 1986 více než zdvojnásobila a rostla tak 1,6krát rychleji než v rámci EU jako celku. Politika zaměstnanosti v regionu podporovala zapojení žen do zaměstnání prostřednictvím opatření propagujících v rámci společnosti a pracovního trhu integraci zranitelných skupin a rovnováhu mezi rodinným a pracovním životem.

CATEC, středisko pro moderní letecké technologie

Pokroku se podařilo dosáhnout také v oblasti sociální politiky. Například ve zdravotnictví je v Andalusii nyní celkem 1 597 zdravotních středisek ve srovnání s někdejšími 344 středisky. Při pohledu na úroveň vzdělání populace lze konstatovat, že procento osob s vyšším vzděláním vzrostlo za posledních 25 let o 14,2 procentního bodu a jejich počet tak dosáhl více než milionu lidí.

Těchto úspěchů regionu by ovšem nebylo možné dosáhnout bez účinného řízení zajišťovaného andaluskými úřady a bez kapacity pro absorpci evropských fondů. Andalusie zaznamenala se svým modelem řízení úspěch; důkazem je skutečnost, že v posledních dvou rámcích podpory Společenství obdržela 1,229 miliardy EUR dodatečných zdrojů a dosáhla výše investic 11,7 miliardy EUR, tedy 123,6% původně přidělených prostředků.

Politika soudržnosti byla a stále je důležitým motorem růstu v Andalusii. Andaluské úřady proto usilují s ohledem na další období o speciální přechodný finanční režim zajišťující postupné opouštění cíle konvergence a počátek směřování k cíli spočívajícím v konkurenceschopnosti. Tento režim je nezbytný pro stabilizaci dosažených výsledků, posílení ekonomické struktury a zabránění nebezpečným situacím ve finanční i ekonomické oblasti. Region kromě toho nadále podporuje i další ukazatele než HDP a populační hodnoty a zohledňuje také dostupnost pomoci, například v nezaměstnanosti. Přitom nezapomíná ani na dopady hospodářské krize na regiony.

Generální ředitelství pro evropské fondy a plánování

Regionální ministerstvo hospodářství, inovací, vědy a zaměstnanosti, vláda Andalusie

▶ EVROPSKÁ REGIONÁLNÍ POLITIKA

ZDROJ INSPIRACE PRO ZEMĚ MIMO EU

Regionální politika EU je považována za příklad zdařilé praxe pro ostatní části světa, protože řeší současně otázky podpory růstu i zmírňování geografických rozdílů.

Mezi mezinárodními partnery EU lze zaznamenat zvýšenou poptávku po spolupráci s Evropskou komisí při projednávání politik zaměřených na tvorbu vyváženého územního rozvoje. V zemích procházejících rychlým růstem – například v Brazílii, Číně a Rusku – vede úsilí o zajištění rovnoměrného rozložení přínosů tohoto růstu k živému zájmu o regionální politiku a řízení na nejvyšší politické úrovni.

V rámci Východního partnerství hraje politika soudržnosti klíčovou roli pro vztahy EU s šesti zeměmi, jimiž jsou Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Moldavsko a Ukrajina. Generální ředitelství pro regionální politiku podporuje naplňování Východního partnerství formou dialogu o regionální politice a přispívání k procesu pilotních programů regionálního rozvoje.

V reakci na tento zájem uzavřela Komise memoranda o porozumění směřující ke spolupráci v oblasti regionální politiky se sousedními zeměmi a strategickými partnery EU, kterými jsou Čína, Rusko, Brazílie a Ukrajina – kteří mají všichni potřebu čelit vzrůstajícím regionálním rozdílům a zásadním výzvám v souvislosti s lepším řízením. Memoranda o porozumění zajišťují rámec pro postupně rozvíjený pracovní program zahrnující setkání na vysoké úrovni, semináře, studijní návštěvy a technickou pomoc. Podobným způsobem byla v kontextu Východního partnerství podepsána společná prohlášení s Moldavskem a Gruzii. Probíhá také *ad hoc* spolupráce s dalšími partnery a regionálními uskupeními v Africe, Asii a Latinské Americe.

V roce 2009 udělil Evropský parlament Komisi mandát ke globálnímu uplatňování modelu regionální politiky EU a od té doby byly zajištěny zdroje pro pilotní projekty a přípravné činnosti. Cílem těchto činností je vybudovat základnu znalostí a zkušeností v regionální politice jako součást strategického partnerství mezi Komisí a třetími zeměmi prostřednictvím organizování akcí, informačních činností, vytváření sítí a studijních příležitostí, multilaterální výměny zkušeností a podpory budování kapacit mezi regiony, městy a státy.

V souvislosti s klíčovými zásadami regionální politiky EU, mezi něž patří partnerství, víceúrovňová správa, solidarita a strategické a integrované přístupy, nabývají rozvojové politiky zásadního významu. Přenášejí iniciativu na místní subjekty, zvyšují účinnost růstových strategií, posilují spolupráci mezi veřejným a soukromým sektorem a přinášejí užitek při uplatňování rozvojové strategie v kterékoli části světa.

Evropské zkušenosti z klíčových oblastí regionální politiky EU, mezi něž patří přeshraniční spolupráce, udržitelný rozvoj měst, spolupráce mezi městy a venkovem a regionální inovační strategie, jsou externími partnery považovány na obzvláště přínosné.

Dialog se zeměmi mimo EU poskytuje evropským regionům a městům cenné příležitosti k účasti na širší celosvětové spolupráci a shromažďování mezinárodních zkušeností s řešením společných výzev a reakcemi na ně.

▶ DALŠÍ INFORMACE

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/index_en.cfm

Návštěva čínské delegace (program CETREGIO) v holandském pavilonu v rámci světové zahradnické výstavy Floriade ve Venlu (Nizozemsko)

CETREGIO

V roce 2010 zahájilo Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku program CETREGIO, řadu čínsko-evropských vzdělávacích akcí zaměřených na regionální politiku a nabízejících čínským odborníkům možnosti srovnávání pro tvorbu vlastní politiky regionálního rozvoje. Program je zaměřen také na posílení vazeb mezi evropskými a čínskými regiony pro účely další bilaterální spolupráce. Vzdělávací činnost spočívá v informačních setkáních v alespoň třech členských zemích EU včetně přednášek a exkurzí. Evropští odborníci rovněž navštívili příklady úspěšné praxe v Číně.

Od roku 2010 navštívilo téměř 100 čínských řídicích pracovníků ze 33 regionů na úrovni provincií příklady zdařilé praxe ve více než 40 regionech dvanácti členských zemí EU a podělilo se přitom o své zkušenosti. Tato setkání pokrývala široký rozsah oblastí regionálního rozvoje od víceúrovňové správy a územní soudržnosti až po statistické informační systémy a udržitelný rozvoj měst. Program CETREGIO byl realizován v letech 2011-2012 Německou společností pro mezinárodní spolupráci (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit – GIZ).

Udržitelný rozvoj měst

V roce 2011 si prostřednictvím programu URBELAC (Urban European and Latin American and Caribbean Cities) – podpořeného Komisí a Meziamerickou rozvojovou bankou – vyměnilo osm měst Latinské Ameriky a čtyři evropská města zkušenosti se zdařilými přístupy v oblasti rozvoje měst, a to od ekologie a vzdělávání až po mobilitu a revitalizaci. V roce 2012 se tohoto programu zúčastnilo dalších pět latinskoamerických a pět evropských měst. Komise a japonské úřady si vzájemně vyměňují zkušenosti v oblasti udržitelného rozvoje měst a konkurenceschopnosti, zatímco dialog o regionální politice mezi EU a Čínou přispívá k partnerství v úsilí o udržitelnou urbanizaci.

Spolupráce s Brazílií

Brazilská národní politika pro regionální rozvoj formulovaná v únoru 2007 byla do velké míry inspirována politikou soudržnosti EU. Brazílie přikládá velkou důležitost zmírnění regionálních rozdílů a odstraňování chudoby jako součásti úsilí o národní růst a rozvoj. Nyní připravuje druhou fázi své regionální politiky. Vybrané součásti spolupráce mezi EU a Brazílií v oblasti regionální politiky v letech 2007-12:

- více než 20 konferencí, seminářů a dílen zaměřených na taková témata jako je víceúrovňová správa, strategické plánování, regionální inovace a monitoring; vzdělávací programy zaměřené na budování kapacit pro více než 150 brazilských úředníků;
- dvouletý výměnný program pro regiony zaměřený na rozvoj systémů spolupráce mezi 14 brazilskými mezoregiony a 14 regiony EU; šest studijních návštěv brazilských zástupců v Evropě;
- studie „Územní přezkoumání pro Brazílii“, kterou uskutečnila OECD s podporou EU a jejímž cílem je pomoc brazilským úřadům při získávání poznatků z úspěšné mezinárodní praxe; a
- pilotní projekty pro zlepšení spolupráce mezi EU (Francouzská Guyana) a sousedními brazilskými státy Para a Amapa.

► ČISTÉ, ZELENÉ A INTELIGENTNÍ: SLIBNÉ VYHLÍDKY PRO TROLEJBUSY

Celkové náklady:
4 200 000 EUR
Příspěvek EU:
3 300 000 EUR

Trolejbusy neznečišťují ovzduší, jezdí tiše a nejsou nákladné. Ovšem i přesto, že jich celosvětově slouží v systémech veřejné dopravy na 40 000, v posledních desetiletích ztratil jejich rozvoj dynamiku. V rámci projektu TROLLEY usilují středoevropští technici a odborníci v oblasti trolejbusové dopravy o odhalení skutečného potenciálu těchto celoelektrických vozidel.

První trolejbusy se objevily v ulicích Berlína v 19. století. Podobně jako tramvaje získávají elektrický proud pro své motory z nadzemního vedení a díky tomu jsou čistými, bezpečnými a efektivními vozidly pro městskou hromadnou dopravu. Trolejbusy toho mají ovšem více společného s konvenčními autobusy. Jejich provoz je tichý díky kolům s pneumatikami. Nejsou omezeny kolejovým vedením a mohou se tak vyhýbat překážkám na ulici.

Přesto dosáhly systémy trolejbusové hromadné dopravy v několika středoevropských městech svých kapacitních mezí. Potýkají se také s množstvím technických a ekologických výzev.

Projekt TROLLEY podporuje trolejbusovou dopravu jako elektrické řešení pro všechna města. Je spolufinancován EU v rámci programu Střední Evropa a spojuje devět evropských partnerů z oblasti elektrických prostředků hromadné dopravy ze šesti zemí (Rakousko, Česká republika, Německo, Maďarsko, Itálie a Polsko).

Společné dopravní studie proveditelnosti realizované v rámci tohoto projektu usilují například o vyšší energetickou účinnost trolejbusů nebo o rychlejší provoz v městském prostředí. Uvedení partnerů také společně vyvinuli první evropský hybridní

trolejbus s možností akumulátorového pohonu. Ten byl uveden do provozu v roce 2012 v německém Eberswalde a je schopen odebírat energii jak z trakčního vedení (trolejí), tak z lithiium-iontového akumulátoru.

Nový image

Trakční vedení trolejbusových systémů bývají rozsáhlá a poněkud „nevzhledná“. Ve snaze o „změnu image“ rozšiřuje projekt TROLLEY povědomí o mnoha výhodách trolejbusů. Součástí těchto iniciativ je i informační kampaň nazvaná „ebus: the smart way (ebus: chytrá cesta)“ a každoročně pořádaný Evropský den trolejbusů. Ten je součástí Týdne mobility a přitahuje do partnerských měst, například Salzburgu, Brna, Eberswalde, Gdyně, Parmy, Lipska či Szegedu, tisíce návštěvníků. Partneři také vyvinuli užitečné trolejbusové příručky, zvláště pro vedoucí představitele měst usilující o zlepšení nebo vybudování nových sítí.

Základním mottem projektu jsou ekologické kvality trolejbusů. V Salzburgu, domovském městě vedoucího partnera projektu, jsou tato vozidla poháněna elektrickou energií produkovanou vodními elektrárnami s nulovými emisemi. „Doprava je zde odpovědná za 40% emisí a za vysoký podíl prachových částic. Je tedy o to důležitější, aby projekty podobné projektu TROLLEY podporovaly stálé úsilí o přechod od dopravy založené na fosilních palivech k elektrické mobilitě,“ říká Alexandra Weissová ze Salzburšské společnosti pro energii, dopravu a telekomunikace.

► DALŠÍ INFORMACE
<http://www.trolley-project.eu>

▶ SARDINIE, ITÁLIE

▶ OPTICKÁ SÍŤ NA OSTROVĚ SE POSTARÁ O SLUŽBY NA ÚROVNI 21. STOLETÍ

Vysokorychlostní širokopásmová síť na Sardinii se stane důležitým předpokladem sociálně-ekonomického rozvoje. Kromě propojení přibližně 5 380 úřadů veřejné správy od radnic po policejní stanice umožní lepší přístup k elektronickému obchodování včetně služeb pro podniky i jednotlivé občany. Optické kabely budou vedeny souběžně s trasou nových plynovodních potrubí, což umožní podstatné snížení zřizovacích nákladů.

V roce 2008 bylo na Sardinii poskytnuto rychlé optické připojení 12 průmyslovým zónám a přibližně 60 nemocnicím a zdravotnickým zařízením. Nový projekt BULGAS-FIBERSAR rozšiřuje tuto tzv. síť příští generace na celý ostrov. Bude zavedena také do oblastí, které ještě čekají na výstavbu těchto sítí soukromými operátory. Na Sardinii tak bude zmenšena „digitální propast“ a bude zajištěno přiblížení k evropské stěžejní iniciativě pro rok 2020, kterou je „Digitální agenda pro Evropu“.

Pro dosažení úspor využívá projekt probíhající výstavby regionální plynovodní sítě. Po dokončení nabídne síť více než 3,4 milionu metrů nových kabelů. Bude přístupná více než milionu obyvatel Sardinie ve 240 městech, ve 400 000 budov a pro 50 000 firem a institucí. Práce probíhají ve dvou samostatných fázích. První fáze zahrnuje vybudování komunikační infrastruktury synchronizované s výstavbou plynovodních potrubí, šachet a příslušenství. Druhá fáze obsahuje instalaci optických zařízení a jejich uvedení do provozu.

Fibre-to-the-Home (FTTH)

Síť vybudovaná v rámci tohoto projektu umožní dosažení rychlosti stahování až 100 megabitů/sekundu. Je navíc navržena tak, aby nabídla telekomunikačním operátorům otevřený a flexibilní přístup pro potřeby budoucích modernizací a rozšíření. V souladu s pravidly EU pro poskytování státní podpory zůstane tato infrastruktura majetkem Autonómního regionu Sardinie, čímž bude v zájmu všech občanů a uživatelů zajištěna „neutralita sítě“.

Celkové náklady:
82 980 000 EUR
Příspěvek EU:
41 490 000 EUR

„Díky lepší digitální komunikaci a konektivě bude tento projekt znamenat přínos a úspory nákladů pro veřejnou správu i komerční sektor,“ říká Piero Berritta, ředitel odboru obecných záležitostí pro infrastrukturu služeb a sítí Autonómního regionu Sardinie. Mezi hlavními výhodami přitom zdůrazňuje snazší přístup ke službám, jako jsou například elektronické podpisy, digitální dokumenty a elektronická fakturace.

„Úspory administrativních nákladů, kterých dosáhneme díky této síti, nám uvolní prostředky, které můžeme znovu investovat do projektů regionálního rozvoje,“ dodává. „Sardinské podniky budou navíc díky novým internetovým produktům, službám a prodejním kanálům schopny dosáhnout větší konkurenceschopnosti na mezinárodních trzích.“ Od využití sítě se také očekávají 8% úspory při regionální implementaci digitálních škol a elektronických zdravotnických služeb.

▶ DALŠÍ INFORMACE

<http://www.regione.sardegna.it/>

► INVESTICE DO PRACOVNÍCH DOVEDNOSTÍ PRO UDRŽENÍ DUNAJE V POHYBU

Dunaj je životně důležitou evropskou dopravní tepnou, po níž bylo v roce 2011 přepraveno kolem 45 milionů tun nákladu. Jeden z projektů EU byl zaměřen na další vzdělávání a školení lidí, kteří dohlížejí na koryta této řeky, aby byla zajištěna slibná budoucnost tohoto sektoru.

Region Podunají je domovem 115 milionů lidí. Řeka protéká 2 850 km z německého Černého lesa až do Černého moře napříč 10 evropskými zeměmi.

Rozvoj vnitrozemské vodní dopravy – včetně intermodální infrastruktury pro překládání kontejnerů mezi loděmi, kamiony a vlaky – bude záviset na zlepšení spolupráce mezi zeměmi tohoto regionu. A to je cílem politiky soudržnosti EU uplatňované prostřednictvím programů jako je právě Program nadnárodní spo Jihovýchodní Evropa. Mezi výzvy, kterým musí čelit provozovatelé nákladní dopravy, patří v důsledku omezených možností vzdělávání v podunajských zemích nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců. Tito zaměstnanci pracující přímo na lodích, v přístavech a v navazující logistice přitom zajišťují bezpečnost a plynulost provozu na řece.

Budoucí dunajští kapitáni

Právě na tuto konkrétní výzvu byl zaměřen projekt EU s názvem NELI – síť spolupráce na vzdělávání v oblasti logistiky a rejdářství zaměřená na vnitrozemskou vodní dopravu v rámci dunajského koridoru s podporou inovačních řešení. Projekt přivedl ke spolupráci 15 partnerů zabývajících se vnitrozemskou vodní dopravou z osmi zemí: Rakouska, Bulharska, Chorvatska, Maďarska, Rumunska, Srbska, Slovenska a Ukrajiny.

Nová síť spolupráce usnadňuje výměnu informací a realizaci společných činností v rámci zúčastněných zemí. Slovy Vasilea Pipirigeanu, vedoucího projektu, „nabízí také účastníkům ze všech podunajských zemí užitečné služby a nástroje pro vyplnění stávajících mezer v IT, podporu a zlepšení vnitrozemské plavby a vytvoření základů pro cestu směrem ke společným a nadnárodním činnostem.“

Celkové náklady:
2 170 000 EUR
Příspěvek EU:
1 620 000 EUR

Každá z osmi partnerských zemí účastnících se projektu vytvořila svůj vlastní Národní akční plán. Tyto plány byly potom zpracovány do Nadnárodního dunajského plánu zaměřeného na společné standardy a společná opatření pro vzdělávání kvalifikovaných pracovníků pro dunajskou lodní dopravu a logistiku. Mezi přijatá opatření patří společný nábor a vzdělávání rejdářského personálu, harmonizace vzdělávání a certifikace a vývoj moderních výukových materiálů. Nadnárodní plán je v souladu se strategií EU z roku 2010 pro podunajský region, jejíž vlastní akční plán volá po investicích do vzdělávání a pracovních příležitostí do sektoru dunajské plavby.

Mezi další podstatné výsledky projektu patří zřízení čtyř informačních a výukových středisek pro vnitrozemskou vodní dopravu (v Rakousku, Chorvatsku, Maďarsku a Rumunsku) a rozvoj vzdělávání a tvorba výukových materiálů v oblasti vnitrozemské vodní dopravy určených pro výuku v rámci podunajského regionu i prostřednictvím internetu.

► DALŠÍ INFORMACE

<http://www.neliproject.eu>

<http://www.danube-region.eu>

▶ SEVEROZÁPADNÍ ANGLIE, SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

▶ TVORBA A OCHRANA PRACOVNÍCH MÍST V REGIONU

Celkové náklady:
12 310 000 EUR
Příspěvek EU:
6 160 000 EUR

V rámci tříletého projektu podpory podniků vzniklo v severozápadní Anglii více než 4660 nových firem. Program BSUPII cílil na znevýhodněné komunity a na skupiny, které jsou v podnikání nedostatečně zastoupené, a tím pomohl tisícům lidí rozšířit stávající podniky nebo zahájit kariéru jako OSVČ.

V severozápadní Anglii žije sedm milionů lidí, kteří obývají tři hrabství (Cheshire, Cumbria a Lancashire) a dvě metropolitní hrabství (větší Manchester a Merseyside). Samotný větší Manchester má druhou největší ekonomiku v zemi, asi 90 000 podnikatelů a 1,2 milionů zaměstnanců. Region však v posledních letech silně zasáhla finanční krize, což se odrazilo ve vysoké nezaměstnanosti.

Projekt pro podporu zakládání firem, fáze 2 (BSUPII) byl inspirován předchozím pilotním projektem intenzivní podpory v regionu, zejména poznatky získanými s ohledem na podporu podnikům a její realizaci. Program je spolufinancován z EU a je spravován Regionálním rozvojovým úřadem pro Severozápad (Northwest Regional Development Authority, „NWDA“). Mezi partnery se řadí 14 místních orgánů z regionu Severozápad a 27 malých organizací, které disponují odbornými znalostmi v oblasti podpory podnikání.

Hlavními cíli projektu bylo vytvořit nové podniky a posílit existující podniky, zvláště v městských oblastech, kde je vysoká nezaměstnanost či kde existuje relativně malé množství firem. Projekt se zaměřil také na zapojení většího počtu rezidentů znevýhodněných oblastí do zaměstnání, často v přilehlých okresech.

Odborná pomoc

Partneři nabídli intenzivní a odborné služby a podporu lidem, kteří mají zájem o založení firmy, dále firmám mladším 36 měsíců a lidem, kteří hledají zaměstnání. Poskytovány byly různé služby, od vyřizování dotazů po diagnostiku kondice firmy. Odborníci také prováděli přímé školení osob či skupin a firmám poskytovali průběžnou podporu po dobu až tří let po zahájení obchodní činnosti.

Do dubna 2012, kdy byl projekt ukončen, byla poskytnuta pomoc se založením firmy 2640 osobám a vzniklo 7000 pracovních míst. Craig Dures z Liverpoolu, majitel firmy Grime 2 Shine, si podporu, kterou získal od partnera projektu Blue Orchid Management Consultants chválí: „Založit firmu není lehké, ale já jsem získal poradenství ohledně všech klíčových oblastí. S podnikatelským poradcem na telefonu proběhne zahájení vlastního podnikání bez jakéhokoli stresu.“

Geoff Ashton z firmy Four Seasons Garden Services sídlící ve Wiganu získal asistenci od poradce o „zásadně důležitých oblastech, například tvorbě rozpočtu, bankovníctví, úvěrech a grantech.“ Peter Bennett, návrhář webových stránek a tiskař z Rochdale je vděčný za asistenci, kterou získal na akci pro začínající firmy a která se týkala účetnictví.

Přestože projekt BSUPII již skončil, je považován za vhodný model pro podporu osob, které zakládají firmy. Projekt pokračuje v podobné formě s přímou podporou vlády a Evropské komise.

▶ DALŠÍ INFORMACE

<http://www.theblueorchid.co.uk>

► VYHODNOCENÍ FONDU SOUDRŽNOSTI

ANALÝZA UKAZUJE ÚSPĚCHY V OBLASTI DOPRAVY A ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, SÍŤOVÉ ÚČINKY VŠAK VYŽADUJÍ VÍCE POZORNOSTI

Podpora z Fondu soudržnosti plyne především do velkých infrastrukturních projektů, které tvoří součást národních rozvojových programů v oblasti dopravy a životního prostředí. Vyhodnocení účinnosti projektů financovaných z Fondu soudržnosti ukazuje na různé problémy, přičemž jedním z nich je, že mnohé projekty se dokončují až o celou řádku let po skončení počátečního období financování.

LINKA PODZEMNÍ DRÁHY NA LISABONSKÉ LETIŠTĚ SE OTEVÍRÁ S VÝSTAVOU „FOND SOUDRŽNOSTI V PORTUGALSKU“

V období 1993 až 2006 schválil Fond soudržnosti spolufinancování projektů v Portugalsku ve výši 6 miliard EUR. Celkem se jednalo o 272 projektů v oblasti životního prostředí a 80 dopravních projektů. Poslední velké investice proběhly v letech 2011 a 2012 a patřila mezi ně i linka podzemní dráhy na lisabonské letiště. Tyto úspěchy je možné zhlédnout na výstavě „Fond soudržnosti v Portugalsku“, která byla otevřena v červenci, v době, kdy byl slavnostně zahájen provoz na nové lince podzemní dráhy na letiště. Výstava má trvat šest měsíců a ukazuje výsledky a přínosy Fondu soudržnosti od roku 1993 (programové období I a II). Do přípravy výstavy se zapojila celá řada příjemců, například Águas de Portugal Group, REFER, EDIA, Lipor, Brisa, Amarsul, Estradas de Portugal, Lusoponte, Águas de Douro e Paiva, Simtejo, Simarsul, Águas do Mondego, Autonomous Regions a další.

Nezávislí poradci vypracovali řadu vzájemně provázaných hodnocení zásahů prováděných v období 2000-2006, které byly spolufinancovány z Fondu soudržnosti a z dřívějšího nástroje předstupních strukturálních politik (ISPA).

Zpráva zahrnuje 16 zemí – Řecko, Irsko, Portugalsko a Španělsko (podporované od roku 2000), Kypr a Maltu (podporované od roku 2004), Českou republiku, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litvu, Polsko, Slovensko a Slovinsko (podporované z nástroje ISPA od roku 2000 do roku 2004 a poté z Fondu soudržnosti) a Bulharsko a Rumunsko (podporované z nástroje ISPA). Zpráva se zaměřuje na potřebu investic do dopravní a environmentální infrastruktury, alokaci prostředků mezi různé typy projektů a tempo provádění projektů v zemích, které podporu získávají. Vyhodnocuje, čeho se investicemi podařilo dosáhnout, a snaží se posoudit jednotkové náklady na projekty a výsledky pomocí analýzy nákladů a přínosů. Zpráva též zkoumá řízení a provádění projektů, stejně jako další dlouhodobé problémy politiky, které vyhodnocení odhalilo.

Úspěchy

V sektoru dopravy se Fond soudržnosti a nástroj ISPA spoludílely na financování stavby 1 274 km silnic a 950 km železnic a na rekonstrukci 3 000 km silnic a 3 800 km železnic. Projekty v sektoru životního prostředí, které byly doplňovány operacemi spolufinancovanými z Evropského fondu pro regionální rozvoj, zlepšily kvalitu vody pro 20 milionů lidí a zajistily připojení k systémům čištění odpadních vod pro 23,5 milionů lidí. Zatímco spolufinancované projekty dosáhly stanovených cílů, pokud jde o zlepšení dopravní sítě či environmentální infrastruktury, jejich účinek na hospodářský rozvoj a soudržnost předemtných zemí je obtížné posoudit. Je to proto, že tyto účinky nebyly detailně popsány, a dále je také příliš brzy, aby se takové dopady projeví. Členské státy nebyly v tomto období povinny vykazovat jednotkové náklady spolufinancovaných projektů. Hodnocení nicméně shromáždilo tento typ informací, aby mohlo vytvořit základ pro centrální databázi pro porovnání jednotkových nákladů u podobných projektů v různých zemích.

Čistý přínos projektů

Analýza nákladů a přínosů prováděná *ex post* ukázala, že u 9 z 10 zkoumaných dopravních projektů přínosy (v podobě především zrychlených časů přepravy, nižších provozních nákladů vozidel a vyšší bezpečnosti) převyšovaly náklady, ve většině případů v podstatné míře. Pouze dva z deseti zkoumaných environmentálních projektů však podle odhadů zajistily přínosy, které převyšovaly náklady. Na rozdíl od těchto dvou pak zde bylo osm projektů, jež byly realizovány především za účelem zajištění shody s směrnice EU a nikoli na základě skutečné hodnoty.

Pomalé tempo realizace projektů

V období 2000 až 2006 bylo z Fondu soudržnosti a nástroje ISPA uvolněno celkem 36,2 miliardy EUR. Financovány byly zhruba ve stejném poměru projekty dopravní a environmentální infrastruktury, velmi malá část prostředků byla vynaložena na technickou pomoc. Důkazy naznačují, že tempo, v jakém byly financované projekty realizovány, bylo relativně pomalé. Do konce roku 2009 činily platby čtyřem ze zemí soudržnosti z EU15 77 % celkového dostupného objemu a v případě zemí EU12 to bylo pouze 70 %. Pomalé tempo realizace projektů má celou řadu příčin. Zpoždění v mnoha zemích vznikala například v počáteční fázi návrhu projektů, získáváním stavebních povolení a skupováním pozemků, prováděním výběrových řízení a vlastní realizací.

Analýza nákladů a přínosů

Vyhodnocení upozorňuje na celou řadu oblastí, v nichž je třeba dosáhnout zlepšení, má-li dojít ke zvýšení účinnosti výdajů spolufinancovaných z Fondu soudržnosti a k eliminaci zpoždění. Úplné využití potenciálu analýzy nákladů a přínosů v budoucnosti vyžaduje další zlepšování kapacity orgánů využívat analýzu nákladů a přínosů s průběžnou vnější odbornou podporou, kterou dnes nabízí například JASPERS. Takto bude možné zajistit technickou pomoc především pro orgány, které realizují velké projekty spíše vzácně. Projekty je třeba brát v úvahu v rámci systému či sítě, nikoli izolovaně, což je přesně součástí pokynů pro provádění analýzy nákladů a přínosů pro současné období.

Navzdory zlepšením, kterých bylo od roku 2000 dosaženo, existuje i nadále prostor pro další zlepšování v ostatních aspektech správy podpory z Fondu soudržnosti, zejména pokud jde o rozhodování a výběr projektů, protože tyto úkony v mnoha zemích neprobíhají zcela objektivně a transparentně. V některých zemích je třeba posílit dlouhodobé

FOND SOUDRŽNOSTI V OBDOBÍ 2014-2020

Fond soudržnosti bude i nadále hrát významnou úlohu při snižování nerovností v EU tím, že bude poskytovat asistenci nejméně rozvinutým členským státům za účelem jejich integrace do jednotného trhu EU. V období 2014 až 2020 bude zaměření Fondu soudržnosti v zásadě podobné období současnému. Fond bude poskytovat podporu:

- pro investice prováděné v zájmu vyhovění normám na ochranu životního prostředí;
- pro energetické projekty, které mají jasný přínos pro životní prostředí, např. podporu energetické účinnosti či využívání energie z obnovitelných zdrojů;
- pro investice do transevropských dopravních sítí, stejně jako do městských a nízkouhlíkových systémů dopravy.

Vůbec poprvé tak část prostředků Fondu soudržnosti podpoří nástroj pro propojení Evropy, který je určen pro konkurenceschopný a udržitelný systém dopravy v Evropě. Podporu z Fondu soudržnosti budou mít možnost čerpat země EU s hrubým národním důchodem nižším než 90 % průměru EU. Většina z nich jsou země, které se k EU připojily v letech 2004 a 2007. Přechná podpora bude k dispozici zemím, které splňovaly kritéria v období 2007-2013, ale nyní je již nespĺňují, protože úroveň jejich důchodu vzrostla.

► DALŠÍ INFORMACE

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_cs.cfm

strategické plánování, především ve vztahu k investicím do životního prostředí. Postupy získávání stavebních povolení a nákupu pozemků je třeba v mnoha zemích urychlit pomocí změn legislativy a předpisů. Také je třeba zlepšit zadávání veřejných zakázek, aby se snížila frekvence odvolání a aby bylo u vítězných zakázek zajištěno správné vyvážení kvality a know how ve vztahu k ceně.

Vyhodnocení dochází k závěru, že běžnou součástí procesu hodnocení by se mělo stát vyhodnocení *ex post* prováděné s dostatečným odstupem po skončení projektů. Tak by mělo být možné, aby se projevil účinky projektů na konečné cíle.

► DALŠÍ INFORMACE

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/evaluations/index_en.cfm

„Día de la cooperación europea“
Loutkové divadlo ve španělské Valencii

▶ PRŮKOPNÍCI SPOLUPRÁCE

OSLAVA EVROPSKÉHO DNE SPOLUPRÁCE
NA VÍCE NEŽ 280 AKCÍCH!

Týden od 21. září 2012 představoval milník v komunikaci ohledně Evropské územní spolupráce, protože se poprvé oslavoval Evropský den spolupráce a při té příležitosti se v 35 evropských zemích konalo více než 280 různých akcí.

Když byla v květnu 2011 vyhlášena společná komunikační aktivita všech 93 programů EÚS, věděl INTERACT, program poskytující poradenství a školení pro programy Evropské územní spolupráce (EÚS), že se vydává do nezmapovaných vod. Sjednocujícím faktorem bylo 20 let spolupráce přes národní hranice. Za toto období se „malá“ iniciativa Společenství INTERREG stala třetím cílem politiky soudržnosti EU. Ale jak předvést výsledky 30000 projektů, které byly v tomto období realizovány a z nichž mnohé významně zlepšily životy Evropanů napříč hranicemi v takových oblastech, jako je zdravotnictví, doprava, zaměstnanost a energetika?

Zvolený formát fungoval dokonale: společná oslava Evropského dne spolupráce. Ale nikoli tak, že každý poletí do Bruselu. Právě

naopak: oslava se konala na těch místech v Evropě, která zakusila pozitivní dopady spolupráce. Pod heslem „*Jsmo si přes společné hranice stále blíží*“ uspořádaly programy a projekty EÚS v týdnu kolem 21. září 2012 v 35 zemích EU celkem více než 280 akcí. Další novinkou byla cílová skupina těchto akcí: Zúčastněné programy se rozhodly oslovit „běžné občany“, které o programech a projektech EU nemusí nutně ani nic vědět. Výběr akcí byl ponechán na zúčastněných partnerech. INTERACT působil jako iniciátor a celkovou kampaň koordinoval. Zabýval se různými aspekty, od vizuální identity kampaně po speciální webové stránky, jež upozorňovaly na všechny akce, předkládaly konkrétní příklady z EÚS apod.

Motivace a kreativita zúčastněných programů byla impozantní. Akce zahrnovaly například přeshraniční závod litevského koně, běloruského traktoru, lotyšské sanitky, ruské volhy a polského fiat, plavecký maraton mezi Albánií a Řeckem, dětské divadlo a dílny ve španělské Valencii, koncert v podzemí na hranici mezi Slovenskem a Maďarskem, cyklistickou túru mezi Itálií a Švýcarskem, online konference mezi školami ve Walesu a Irsku, streetartové a fotografické soutěže a mnoho dalších akcí.

Komisař pro regionální politiku Johannes Hahn, poslankyně Evropského parlamentu Marie-Thérèse Sanchez-Schmidová a Riikka Manner na zahájení Evropského dne spolupráce v Bruselu.

Více než 1 000 lidí ze Srbska a Rumunska se zúčastnilo oslav Evropského dne spolupráce v rumunském Temešváru.

„Rozvoj přeshraniční spolupráce je v dobách krize velmi důležitý. Jsem proto velmi ráda, že po celou dobu této kampaně byly oceňovány úspěchy spolupráce mezi evropskými regiony.“

Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, poslankyně Evropského parlamentu, Výbor pro regiony

Na základě zpětné vazby získané od mnoha zúčastněných subjektů je jasné, že zapojení bylo mnohem vyšší, než se u této pilotní iniciativy čekalo. Nejen že došlo k zapojení mnoha programů a projektů EÚS. Kampaň byla pořádána v přímé spolupráci s Evropskou komisí: GR pro regionální politiku, EuropeAid a Evropskou službou pro vnější činnost. Byla podpořena též Evropským parlamentem a Výborem regionů. Akce byly zahrnuty i do letošního katalogu místních akcí typu Den otevřených dveří, územní spolupráce představovala jedno z hlavních témat jeho vydání pro rok 2012.

Dalším zásadně důležitým prvkem úspěchu kampaně byla práce s médii: INTERACT vytvořil video, které bylo přeloženo do osmi jazyků a vysílalo se na několika regionálních a národních televizních kanálech v Evropě. Účastníci také vynikajícím způsobem využili sociální média, díky kterým byla kampaň interaktivní a měla virální efekt: tisíce lidí byly osloveny na Facebooku, Twitteru a serveru YouTube. Mnozí z nich o Evropské územní spolupráci nikdy předtím neslyšeli.

Generální ředitelství pro regionální politiku letošní den spolupráce hodnotilo velmi pozitivně a věří, že vynaložené společné úsilí mělo smysl. Již byly zahájeny přípravy na pokračování v příštím roce, ale o přesném formátu a načasování ještě bude rozhodnuto. Jedna věc je však jistá: spolupráce představuje cestu vpřed.

► **DALŠÍ INFORMACE**

<http://www.ecday.eu>

► **SLEDUJTE NÁS NA SOCIÁLNÍCH MÉDIÍCH**

<http://www.facebook.com/cooperationday>

<http://www.twitter.com/cooperationday>

<http://www.youtube.com/cooperationday>

►PŘIPRAVOVANÉ AKCE

31. LEDNA 2013

_Brusel (BE)

Slavnostní předání cen
RegioStars pro rok 2013

31. LEDNA 2013

_Brusel (BE)

Akce PEACE

24.-25. DUBNA 2013

_Varšava (PL)

Konference RURBAN

7.-10. ŘÍJNA 2013

_Brusel (BE)

Dny otevřených dveří
2013

Další informace o těchto akcích najdete v části
Program na webové stránce Inforegio:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_cs.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_cs.cfm)

**NECHTE
SVŮJ
HLAS
ZAZNÍT**

Rádi bychom se dozvěděli o úspěších
politiky soudržnosti ve vašem regionu,
o výsledcích a hmotných přínosech pro
občany, stejně jako o vašich názorech na
přípravu pro další programové období.

Vybrané příspěvky zveřejníme v příštím
čísle magazínu *Panorama*. Své příspěvky
(maximální délka 1 500 znaků bez mezer)
posílejte na adresu:

regio-panorama@ec.europa.eu

ISSN 1725-8197

© Evropská unie, 2012

Reprodukce je povolena s uvedením zdroje.

■ Úřad pro publikace

Evropská komise,
generální ředitelství pro regionální a městskou politiku
Komunikace – Anna-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1, B-1160 Brusel
Courriel: regio-panorama@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_cs.htm